

DOSSIER-CIDOB

Centre d'Informació i Documentació Internacionals a Barcelona

Roger de Llúria, 125 1r. - BARCELONA- 37 - Telèfon: 215.89.49

L'auge del pangermanisme genera la desconfiança de les potències aliades

ELS ALEMANYNS NO RENUNCIEN A LA SEVA UNIFICACIÓ

Els darrers esdeveniments demostren que els alemanys, tant de l'Est com de l'Oest, no han oblidat llur desig de reunificar-se en un sol Estat. Els occidentals ho han demostrat amb la seva reacció davant l'anunci fet per Andreotti del perill del «pangermanisme». Els orientals no han pogut manifestar-lo de forma oberta, encara que a nivell secret s'hagi confirmat que els sentiments d'unificació són mutus. Però el diàleg interalemany continua condicionat per les relacions entre blocs, de les quals hom pensa que podria ser un «baròmetre», i ni a Washington ni, sobretot, a Moscou no estan pensant en trencar l'equilibri de Yalta.

L'arribada al poder de la coalició de centre-dretes que encapçala Helmut Kohl feia pensar en una important davallada de les relacions interalemanyes i en general de la política federal cap als països de l'Est. El rellevament del SPD que controlà durant tretze anys la política amb l'est i aixecà la por que l'alineament de Kohl i el seu gabinet amb les tesis de Reagan i especialment amb la instal·lació dels euromíssils, empitjorés les relacions entre els dos Estats alemanys.

En contra d'això, el nou govern federal continuà aportant facilitats financeres a l'Alemanya Oriental obtenint, a canvi, una sèrie de mesures, per part de Berlín, qualificades d'«humanitàries», que contenien importants concessions polítiques, o al menys així ho varen entendre els sectors «dusos» del Kremlin. Com a conseqüència d'això, 35.000 alemanys orientals van ser autoritzats a traspassar el mur, només durant el primer trimestre d'enguany, i està pendent d'acord final l'acolliment de 2.000 presoners polítics de la RDA a la República Federal en condició de refugiats, o la retirada de l'armament automàtic dels 1.300 quilòmetres de frontera comuna. El govern federal de Bonn va pragmatitzar el diàleg amb l'Est, en el que s'anomena «política de prestacions i contraprestacions» («Westpolitik» contra Ostpolitik), tot i tenint ambdues parts míssils dirigits contra l'altre.

L'anunci del viatge d'Erich Honecker, el màxim dirigent de la RDA a l'alemanya occidental, va ser fortament contestat per la premsa oficial soviètica. El Kremlin denuncià intents d'occident per atemptar contra les estructures del règim comunista de Berlín. Sota el diàleg polític que Honecker pretenia endegar, Pravda desvetllà el xantatge que podria suposar l'acceptació d'un nou crèdit federal per 950 milions de dòlars (via Deutsch Bank). A partir d'ací, des de la premsa oficial soviètica s'aireja una campanya contra el revantxisme alemany, tot però adreçant-la cap al govern de la RFA, malgrat que Honecker hagi estat un dels capdavanters de la teoria que el diàleg interalemany és un factor d'estabilització per a Europa. Moscou acusà obertament Bonn (i indirectament el cap de la diplomàcia, Hans Dietrich Genscher) de voler tornar a les fronteres del III Reich, l'any 1937. Teoria que pels soviètics violaria els acords de Moscou de 1970 i per extensió l'acta final d'Helsinki. Que llunyana aquesta interpretació de la defensada pels soviètics, partidaris de la reunificació («wiedervereinigung»), abans que els dos Estats alemanys s'alineessin en dos ordres polítics diferents.

Paral·lelament, una enquesta secreta que la CIA féu a l'Alemanya Oriental, desvetllada recentment a occident, indicava que el 72 per cent dels ciutadans de la RDA volen la unificació dels Estats alemanys.

SUMARI

UNIFICACIÓ ALEMANYA	1
CONFERÈNCIA POBLACIÓ	4
ELECCIONS	7
CONJUNTURA INTERNACIONAL	9
CONJUNTURA ESPANYOLA	14
RELACIONS AMB ISRAEL	17
ONU	19
TRACTAT D'UXDA	20
ENTREVISTA AMB JOSÉ LUIS PARDOS	22

Les pressions de Moscou

Sens dubte Erich Honecker pretenia ampliar els vincles econòmics al llarg dels contactes que pretenia amb els dirigents de Bonn. Recordem que la RDA es beneficia de poder col·locar, mitjançant els seus germans d'occident, els seus productes dins el Mercat Comú, sense problemes aranzelaris (tractat de Berlín, 1972), alhora que més d'un quart dels ingressos en divisa de la RDA provenen de la venda de productes petrolífers a la RFA. En xifres globals el comerç de la RFA amb occident suposa un terç del total d'exportacions dels països del CAME (Consell d'Ajuda Mútua Econòmica).

Les pressions de Moscou van tenir resultat, Honecker renuncià al viatge. El motiu oficial va ser que «la controvèrsia creada a la República Federal havia generat un clima poc adient per a les relacions entre Estats sobirans». Kohl mantindria la seva invitació, malgrat que la dreta de la RFA (Alfred Dregger -CDU- sobretot) coincidís accidentalment amb Moscou en la necessitat de prescindir dels contactes.

Una vegada més es feia palès que les relacions interalemanyes només poden prosperar en consonància al progrés generalitzat de les relacions Est-Oest, i més particularment de les relacions entre les superpotències. Aquesta realitat quedà demostrada, cinc dies després de la suspensió del

ALEMANYA

viatge de Honecker, quan el líder bulgarès, Todor Yivkov, també suspenia contactes oficials amb Bonn.

L'entrevista Gromiko-Reagan

El futur de les relacions entre els alemanys quedava remès al dubtós èxit de la super-entrevista Gromiko-Reagan, encara que quedava demostrat l'interès soviètic per no desglasar les relacions intra-blocs. Igualment, el Kremlin féu l'efecte d'estar-se preparant per a una nova etapa, amb la «destitució» del cap d'Estat major, el mariscal Ogarkov, relegat

—segons versions oficioses— a l'ensenyament militar. No se sap si Ogarkov no volia empassar-se el diàleg amb Washington, si va caure en desgràcia —com diuen— per haver estat responsable de la tragèdia del jumbo sud-coreà, o per ser un declarat partidari d'augmentar els esforços en armaments convencionals.

En el camp occidental tampoc no va entusiasmar l'anunci de la distensió interalemanya. Els nord-americans no es van manifestar públicament, encara que alts càrrecs de l'Administració Reagan, Laurence Eagleburguer, tallés amb un no el camí de la reunificació dels Estats alemanys. A Londres o París la reacció va ser similar, encara que la més significativa es va produir a Roma. El ministre d'Afers Estrangers, Giulio Andreotti, denunciava els perills del «pangermanisme» en un reflex bastant exacte —malgrat les rectificacions oficials— de la irritació generada a Itàlia per aquest ideari. Cal recordar que dies enrera a Innsbruck (Àustria) se celebrà la marxa dels franc-tiradors tirolesos commemorativa d'una victòria sobre Napoleó (cinc hores de retransmissió per la RV austríaca). L'acte prengué un caire de reivindicació territorial del Tírol unit (amb una part de l'actual Estat italià) i destacà la presència de destacats neo-feixistes de la RFA.

Les manifestacions d'Andreotti (democristià a l'igual que Kohl) van disgustar profundament Bonn. Genscher cridà a consultes dues vegades l'ambaixador italià i provocà una nota oficial del gabinet Craxi desautoritzant Andreotti, i alabant la contribució de la RFA a la llibertat europea. El liberal Genscher recordà que al maig passat, a Washington, els ministres d'Afers Exteriors de l'OTAN —inclosa Itàlia— van reafirmar el dret d'Alemanya a recuperar la seva

unitat, en aplicació dels principis de lliure autodeterminació dels pobles. Encara que a la pràctica, les potències vencedores, davant la possibilitat de trobar-se amb un Estat centroeuropeu d'uns 78 milions d'habitants i amb 356.000 km², i amb un fabulós poder industrial, estan molt més a prop de les tesis d'Andreotti («no es poden tornar a discutir els equilibris de l'última guerra»). Mentrestant, els alemanys, com el propi president de la RFA, Richard von Weizsächer, continuen manifestant la seva «repugnància per Yalta».

Xavier Horcajo

Stood-up host: West German Chancellor Kohl

No-show guest: East Germany's Honecker

SI US INTERESSA

DOSSIERS D'ESTUDI

RECOMENDACIONES FINALES DE LAS CONSULTAS DE HELSINKI	200,-
ÀFRICA I: DE LA CONQUESTA COLONIAL FINS AVUI	400,-
CONSCIÈNCIA DE CLASSE I FE RELIGIOSA EN EL MÓN OPRIMIT	500,-
CULTURA I TRADICIÓ DEL POBLE BUBI	200,-
EDUCACIÓ I CANVI SOCIAL A AMÈRICA LLATINA	500,-
ÀFRICA II: ELS GRANS IMPERIS MEDIEVALS	500,-
L'ISLAM VIST DES D'OCCIDENT	500,-
L'HOMME EN EL PENSAMENT HINDÚ	250,-
ÀFRICA III: EL SUDAN OCCIDENTAL	600,-
ÀFRICA IV: L'ANTIGUITAT A LA VALL DEL NIL	500,-
LA POLÍTICA EXTERIOR DELS EUA: 1945-82	400,-
LA POLÍTICA EXTERIOR SOVIÈTICA	500,-
ELS MESSIANISMES AVUI	200,-
CRISTIANISME MÉS ALLÀ DE LAS IGLESIES	225,-
LA POLÍTICA EXTERIOR DELS EUA: 1945-83	350,-
AMÈRICA LLATINA EN LA ECONOMIA MUNDIAL	1800,-
LECTURES SOBRE TEORIA DE LA POLÍTICA INTERNACIONAL	1000,-

DOSSIERS DE DEBAT

1. AFGANISTAN	350,-
2. POLÒNIA: ESTIU'80	350,-
3. LA MEDITERRÀNIA: LA CSCE I ESPANYA	350,-
4. LA POLÍTICA EXTERIOR DE REAGAN	350,-
5. LA NOVA POLÍTICA ECONÒMICA XINESA	350,-
6. L'OTAN	350,-
7. EL PACTE DE VARSÒVIA	350,-
8. EL MOVIMENT PACIFISTA A EUROPA	350,-
9. GUATEMALA	350,-
10. ORIENT MITJÀ	525,-
11. ARGENTINA	350,-
12. AFGANISTAN/2	275,-
13. PAKISTAN	300,-
14. ZAIRE	300,-
15. COSTA RICA	250,-
16. TÚNEZ	500,-

Ex-Chancellor Willy Brandt

Going out: Ogarkov

Els 35 anys de diàleg interalemany

De les zones ocupades que varen resultar de la capitulació dels exèrcits del III Reich, sorgeixen, l'any 1949, dos Estats. D'una banda, la República Federal Alemanya, els territoris ocupats pels aliats occidentals, i, d'altra, la República Democràtica Alemanya, el territori alemany d'ocupació soviètica.

Encara que resultava evident una incorporació dels dos nous Estats a les seves òrbites polítiques inspiradores, abans que aquesta incorporació fos articulada, hi va haver una sèrie de negociacions entre els dirigents de Bonn i els de Pankow (nom del barri de Berlín d'ocupació soviètica que per molts anys substituï en els mitjans de comunicació occidentals al de Berlín, que no reconeixien la capitalitat de Berlín per la RDA).

El ministre de la RDA, Otto Grotexohl lliurà un oferiment escrit al canceller Konrad Adenauer, proposant-li l'organització d'un consell constituent de tot el territori alemany, encarregat de negociar un tractat de pau amb els aliats. Adenauer rebutjà la iniciativa de l'Est, tot insistint en la necessitat de convocar eleccions lliures i generals a totes quatre zones d'ocupació. El canceller federal pretenia formar un Parlament de tota Alemanya, sota control internacional, que iniciés el procés de reunificació alemanya, prèvia autodeterminació de tot el poble alemany. Plantejament que conserva la seva plena vigència en l'actual constitució de la República Federal Alemanya.

Adenauer restablí les relacions de Bonn amb Moscou el 1955 encara que contrapesant aquesta decisió amb la coneguda «doctrina Hallstein» (que pren el seu nom del sots-secretari d'Afers Estrangers de la RFA i després president de la comissió de Brussel·les, que popularitzà la teoria de qualificar com «acte enemic» l'establiment de relacions diplomàtiques, d'altres països, amb la RDA).

L'«Ostpolitik»

La primera reunió de representants dels dos Estats alemanys tingué lloc a Ginebra l'any 1959, mitjançant una conferència de ministres d'Afers Estrangers de les potències aliades amb els Estats alemanys que pretenia aconseguir definitivament un tractat de pau. La conferència fracassà i, hores d'ara, el tractat formal encara és inexistent. Paral·lelament la conjuntura in-

ternacional perjudicà les relacions interalemanyes, eren els temps de la guerra freda, la campanya de Corea i la construcció en el teatre europeu del mur de Berlín.

L'intent més seriós d'apropament interalemany quedà brutalment interromput per la «Primavera de Praga». Willy Brandt, l'alcalde de Berlín i el SPD arriben al govern federal el 1969. La guerra freda es va apai-vagant, es van generant les condicions per a l'«ostpolitik», basada en el reconeixement i acceptació de l'«statu quo» operat per la II Guerra Mundial, i més concretament, per la RFA, el reconeixement de l'existència d'un altre Estat alemany.

El 12 d'agost de 1970 mercès a l'habilitat negociadora d'Egon Bahr, secretari d'Estat de la RFA, i a l'esforç del SPD per tal de donar realisme a la política exterior alemanya, Bonn i Moscou signen el tractat germano-soviètic que significa l'acceptació de les fronteres de Yalta, alhora que porta implícit un bescanvi essencial per a la dècada dels 70: tecnologia de la RFA per l'URSS i el mercat soviètic per la RFA. El document és importantíssim per analitzar les relacions Est-Oest, i a nivell formal suposa la ratificació de la línia fronterera dels rius Oder-Neisse.

Després de l'entesa amb el gegant soviètic, Bonn aconsegueix ràpidament fruits amb la política de tractats amb la resta de països de l'Est, sobretot amb Polònia i Txecoslovaquia. Cal recordar que la signatura de l'acord RFA-Polònia (7-12-70) suposa, bàsicament, un reconeixement mutu de fronteres i la intencionalitat de respectar-les. Això implicava damunt els mapes que, si bé la RDA no és plenament reconeguda, obté un retruc de confirmació, per part federal, de les seves actuals fronteres. També resulta significatiu que arran d'aquest tractat germano-polonès, la República Democràtica va ser admesa a l'ONU. Més tard un acord de les quatre potències vencedores, signat a Berlín el 1971 possibilita que els dos Estats alemanys normalitzin les seves relacions mitjançant el tractat bàsic interalemany de 1972.

La política de distensió aleshores regnant permeté una normalització diplomàtica sota la disciplina de «representacions permanents», i l'establiment de contactes que de mica en mica van anant refredant-se fins arribar a l'actual «segona guerra freda», malgrat les dependències econòmiques generades.

Les Nacions Unides afronten una qüestió essencial per a la humanitat

CONFERÈNCIA INTERNACIONAL DE POBLACIÓ: 10 ANYS D'ESFORÇOS

CONFERÈNCIA INTERNACIONAL DE POBLACIÓ

Des del dia 6 al 13 d'agost tingué lloc a la Ciutat de Mèxic la II Conferència Internacional de Població, dins la qual representants de 149 països discutiren la manera de lluitar contra el més gran problema natural de la humanitat: el creixement demogràfic.

Han passat ja deu anys des que diplomàtics i experts en demografia van reunir-se a Bucarest per tal d'adoptar un pla d'acció respecte a la població mundial considerada, actualment, com un factor de vital importància dins la població econòmica internacional.

Arran d'aquesta conferència de 1974, molts països han aconseguit èxits significatius en els seus esforços per aplicar estratègies demogràfiques més coherents. De fet, la taxa de neixements de la població s'ha reduït considerablement, passant del 2,5 per cent, en aquelles dates, a l'1,7 actual, taxa molt inferior a la que hom preveia en aquella trobada internacional.

No obstant això, l'índex és encara molt aviat i, si no es posa remei, el nombre d'habitants a la Terra gairebé es doblarà en només cinquanta anys, passant de 4.750 milions d'habitants actuals als 8.297 milions l'any 2.025, que els experts demogràfics preveuen.

Per tal d'actualitzar els objectius marcats pel Primer Pla Mundial d'Acció en matèria de Població, d'ara fa una dècada, la Conferència de Mèxic s'obrí amb un total de 85 recomanacions. Dintre les quals destaquen les relacionades amb els índexs de fecunditat, els seus efectes sobre el creixement demogràfic i llurs repercussions sobre el desenvolupament socio-cultural.

Els problemes relacionats amb la migració, tant interna (d'àrees rurals a urbanes) com internacional (migració de caire laboral), així com la dels refugiats, conformaven un segon bloc de recomanacions. I, per últim, les taxes de mortalitat infantil, l'augment de les esperances de vida. L'atenció sanitària, amb especial èmfasi sobre l'assistència a la salut materno-infantil completaven el temari.

Estats Units: no a l'avortament

Com era d'esperar les sessions de debat dels diferents punts es polititzaren, d'acord amb els sistemes aplicats pels diversos països, encara que es poden distingir tres clares vessants: la dels països del Tercer Món, i països en període d'industrialització que reclamaren un major ajut als industrialitzats, tant a nivell bilateral com multilateral per tirar endavant els programes de planificació familiar, sense l'acció dels quals és impossible fer viable una política socio-econòmica que els permeti sortir del subdesenvolupament.

En aquest sentit, representants de diversos països d'Iberoamèrica i d'Àsia van cridar l'atenció sobre el perjudici que suposa per ells l'alça descontrolada dels tipus d'interès i les restriccions proteccionistes per part de les nacions més industrialitzades, que ofeguen les economies dels més pobres, tot creant greus problemes de finançament.

La postura estadounidense va ser, sens dubte, la més polèmica ja que el cap de la delegació nord-americana, James Buckley, va fer públic el condicionament de l'Administració Reagan de la seva aportació al Fons per a Activitats de Població de les Nacions Unides —FNUAP— (240 milions de dòlars, que representen un 44% de l'aportat pels països industrialitzats) perquè «cap d'ells no fos emprat en avortaments», a la vegada que requerirà «concretes garanties que el FNUAP no participa o procura fons per a avortaments o programes de planificació coercitius».

En el decurs de la seva intervenció, James Buckley, digué també que per avançar en els plans de desenvolupament i estabilització demogràfica s'ha d'adoptar una política econòmica que promogui la iniciativa privada dins d'un lliure mercat, posant

com exemple el cas d'Hong Kong «el qual seguint els principis de l'economia lliure i dipositant la seva confiança en la creativitat de la iniciativa privada, ha aconseguit un ràpid desenvolupament en els darrers vint anys».

Afegí que només seguint aquestes directrius s'aconsegueix un augment harmoniós de la població, sense que s'hagin de fer programes demogràfics que atempten contra la dignitat de l'home.

Amb aquesta intervenció, el nord-americà contestava l'afirmació de la Unió Soviètica i dels països socialistes, que constitueixen la tercera gran vessant, segons la qual perquè els problemes demogràfics i el desenvolupament econòmic se solucionin és necessari, abans de tot, disminuir el risc de guerra.

Pràcticament tots els delegats van estar en desacord amb la postura anti-avortament dels Estats Units, que fou considerada com un tant fora de lloc en termes d'organismes intergovernamental i Estat membre, a més a més de considerar-la com un intent d'ingerència dins els assumptes interns d'altres països.

Alguns diplomàtics destacaren que la nova política nord-americana responia a l'intent d'ajudar Reagan a la Convenció del Partit Republicà a Dallas, celebrada una setmana més tard, però que després no tindria efecte.

Per a altres, és el lobby de l'ala dretana «dret a la vida», és el que està al darrera d'aquest canvi en l'Administració estadounidense.

Contestant a James Buckley, el Secretari General de l'Organització Internacional de la Salut. Haldfan Manhler, declarà en roda de premsa que cap país del món no havia inclòs l'avortament a la seva política de població, excepte com a últim mitjà.

Pais ric, pais pobre

Com ja hem dit anteriorment, els nord-americans va mantenir durant la conferència la idea que sota els seus auspicis econòmics el món es desenvoluparà i la població disminuirà. Una simple anàlisi al quadre n° 2 ens demostra clarament tot el contrari.

Japó (377.000 km²) posseeix una població de 118 milions d'habitants i un PIB d'un bilió cinquanta-quatre mil milions de dòlars. A Amèrica llatina (20.567.000 km²) hi ha 347 milions de persones i el seu PIB conjunt no sobrepassa els 580.000 milions de dòlars. La desigualtat és evident. Com a conseqüència del sistema econòmic que els Estats Units han implantat a nivell mundial, les desproporcions entre els diferents països i zones de la Terra converteixen l'augment demogràfic en una bomba explosiva. Continuant amb l'exemple d'Amèrica llatina ens trobem que l'augment de població comporta dos factors de moment irresolubles: de 1980 a 1984 la població d'Amèrica llatina augmentà de 347 milions a 361, amb la qual cosa l'índex de desocupats i desnodrits augmentà en la mateixa proporció.

Segons l'anàlisi realitzats per Abraham Guillén (especialista en política internacional i defensa), l'actual sistema econòmic internacional pateix molts errors i contradiccions: pugen els preus en els països industrialitzats i baixen en els països subdesenvolupats, en termes de dòlars i no en monedes nacionals. Els governs atrapats per la crisi fan devaluacions sistemàtiques i repetides de les seves monedes, per tal que pugin els preus, dins dels països, per la mateixa raó que baixen fora. D'aquesta manera, obtenir més moneda nacional per menys o menor quantitat de dòlars d'exportació, els consumidors nacionals, els treballadors, tots els que tenen rendes fixes, paguen la crisi econòmica. A Argentina, Brasil i Mèxic, per no esmentar altres països, les devaluacions monetàries estan a l'ordre del dia: el dòlar i no les monedes nacionals s'han convertit en el patró del valor econòmic.

Una altra dada comparativa que ens fa reflexionar sobre la desproporció existent entre població i recursos, és la comparació que podem establir entre Àfrica, Amèrica llatina i Europa, si sumem la població dels dos primers continents ens dona un total de 806 milions d'habitants, en front els 449 milions d'Europa (sense comptar la URSS). Quasi el doble. Tot i això les xifres són molt diferents quan a Producte Interior Brut es refereix. 930.000 milions de dòlars contra els tres bilions tres-cents vuitanta-sis mil d'Europa.

El pla d'acció mundial

La Conferència fou clausurada amb 24 hores de retard pel Secretari General de l'ONU. Javier Pérez de

Cuèllar, qui afirmà: «El món deu afrontar des d'ara mateix la terrible realitat del creixement demogràfic, per a evitar que la població mundial es dupliqui en un segle». Digué, també, que els propers anys seran decisius i que s'han de prendre mesures urgents com la necessitat de reduir les despeses d'armaments i de millorar la condició de la dona com objectius clau per al control del creixement poblacional.

D'aquesta Conferència han sortit dos documents de vital importància. El Pla d'Acció Mundial sobre Població i la declaració de Mèxic sobre Població i desenvolupament pels quals s'han de regir les diferents polítiques demogràfiques.

Quant al primer, la seva signatura fou la causant de la pròrroga de 24 hores en la clausura d'aquesta II Conferència, ja que tant Israel com Estats Units es negaven a signar l'ac-

ta si no es modificava la recomanació número 34 que especifica que les polítiques de distribució poblacional deuen concordar amb els instruments internacionals com és el cas del Conveni de Ginebra, el qual en el seu article 49 prohibeix «els trasllats en massa o individuals de caràcter forçós fora d'un territori ocupat». També prohibeix transferir població civil als territoris ocupats.

Ambdós països van entendre que amb aquest punt es criticava l'actuació d'assentaments d'Israel a l'Orient Mitjà sense tenir en compte actuacions, en el mateix sentit, d'altres estats com la presència vietnamita a Kamputxea o la intervenció soviètica a Afganistan.

Després de moltes discussions, i sense que prosperés la moció d'Estats Units, els participants aprovaren la recomanació 34 en el seu text íntegre original: «es condemna l'esta-

QUADRE I EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ MUNDIAL

ANY	1960	1984	2025
PLANETA	3.037	4.750	8.297
XINA	688	1.029	1.409
ÍNDIA	435	750	1.311
EUROPA	425	490	540
URSS	214	275	339
EUA	181	236	286
BRASIL	73	133	243
NIGÈRIA	52	97	329
EGIPTE	26	46	86

(milions d'habitants)
(Font: Banc Mundial)

QUADRE II DADES COMPARATIVES. DIFERENTS REGIONS DEL PLANETA (any 1980)

Regions	Mils de km ²	PIB per càpita US \$	PIB \$ mils de milions	Població milions d'h
EUA	21.515	11.460	2.883	235
Japó	377	9.020	1.054	118
Oceania	8.510	7.810	176	23
Europa sense la URSS	—	7.540	3.386	449
Orient Mitjà (1)	—	5.790	220	38
Amèrica llatina	20.567	1.905	580	347
Àfrica	30.320	760	350	459
Àsia sense Japó	27.532	330	718	2.193
URSS	22.402	4.129	1.082	274

(Font: 1983 WORLD ATLAS)

(1) Orient Mitjà comprèn Irak, Israel, Kuwait, Oman, Qatar, Aràbia Saudita, Síria, Emirats Àrabs Units, Iemen del Nord i Iemen del Sud.

POBLACIÓ

bliment d'assentaments humans en territoris ocupats per la força».

D'altra banda, 29 països, entre ells Espanya, elaboraren un altre document anomenat «Declaració de Mèxic sobre Població i Desenvolupament», l'objectiu del qual és: afirmar el compromís solemne dels països i organitzacions internacionals reunits a la Ciutat de Mèxic, de respectar la sobirania nacional per lluitar contra totes les formes de discriminació racial, «apartheid» inclòs, i promoure el desenvolupament social i econòmic, els drets humans i la llibertat individual».

La Declaració recull, també, altres punts considerats de màxim interès per a la racionalització del creixement demogràfic, com són la promoció de la dona, el paper de la qual en el món ha sortit reforçat d'aquesta conferència; la racionalització dels mètodes anticonceptius i el foment dels programes de planificació familiar, mitjançant un major finançament, així com la posta en marxa de centres d'estudi i d'investigació de nous mètodes anticonceptius, ja que «l'elevada fecunditat no desitjada influeix negativament en la salut i el benestar de les persones i les famílies, especialment entre els pobres, i obstaculitza greument el progrés social i econòmic de molts països (...)

Les dones i els infants són les víctimes principals de la fecunditat no controlada i els embarassos molt nombrosos, molt freqüents, molt precoços o molt tardans, són una causa principal de la mortalitat i la morbiditat de mares, lactants i infants».

Per últim, aquest document fa una crida a les nacions per tal que aquestes elaborin plans demogràfics que contemplin el desenvolupament tant a les àrees rurals com a les urbanes, ja que la curva de persones que deixen el camp per anar a viure a la ciutat ha progressat quasi geomètricament, de tal forma que es calcula en un 48% del total de la població mundial el que viurà en grans àrees urbanes el segle XXI.

45 nens moren de fam per minut

Dintre dels «dossiers de documentació presentats pel experts a la Conferència de Població destaquen les dades que sobre creixement demogràfic i subdesenvolupament assolien diverses zones del Tercer Món.

Així destaquen Xina, com el país més poblat del món; l'Índia com el de major nombre absolut de naixements i morts infantils; Kenya com la nació

de més ràpid augment demogràfic i Sierra Leona amb les més altes taxes de mortalitat infantil.

En efecte, Xina, amb una població superior als mil milions d'habitants al 1980, representa prop de la quarta part dels habitants de la terra, i conservarà la condició de país més poblat, fins i tot l'any 2.025, en què el seu cens pujarà a 1.500 milions de persones.

L'Índia, per la seva banda, té el rècord absolut de naixements i morts infantils. Amb 800 milions d'habitants s'ha consolidat com la segona nació més poblada de la terra i, igual que Xina, conservarà el seu títol l'any 2.025 en què tindrà 1.200 milions.

El país de més ràpid creixement és Kenya amb taxes del 4% envers l'1,7% de mitjana mundial. Així, de menys de sis milions d'habitants el 1950, passà a tenir 17 milions el 1980, i s'estima que el 2025 en tindrà 83 milions.

Sierra leona, seguida molt de prop, per Gàmbia, se situa com capdavantera dels països amb més altes taxes de mortalitat infantil amb un 200 per mil anual.

D'altra banda, la relació entre aliments i població als països en desenvolupament és cada vegada major. Segons un document elaborat per una comissió de la FAO, divuit països amb una població total de més de 120 milions de persones pateixen greus problemes d'alimentació.

Àfrica destaca amb una sequera que afecta a 15 nacions de les zones oriental, centra i austral del continent.

Segons la FAO aquesta situació es deu, en part, a que molts dels millors terrenys d'Àfrica s'utilitzen per pro-

duir les plantes industrials com, per exemple, el sucre, cafè, pita i te pels països occidentals i no els cereals que necessiten els africans per alimentar-se.

Més d'un terç d'Àsia consumeix menys de 75% de calories que necessita. Un de cada tres infants pateix desnutrició i un 4% està a punt de morir de gana.

Quant a Amèrica Llatina, dels 380 milions d'habitants de la regió, entre 110 i 115 milions pateixen l'anomenada «pobresa crítica», i 1,4 milions d'infants fins a 14 anys moren anualment de malalties derivades de la desnutrició, principalment al Nord-est del Brasil, a les muntanyes andines, en part d'Amèrica Central i el Carib. A Haití un 7% de la població sofreix desnutrició.

En conjunt, cada minut 45 infants moren de gana en el món, i en aquest mateix temps els països es gasten 1,3 milions de dòlars en armament.

En aquest sentit, cal assenyalar que l'OMS (Organització Mundial de la Salut) gastà 83 milions de dòlars en deu anys per eliminar la virola del món, suma que representa el valor d'un bombarder estratègic modern. En canvi, la mateixa organització ha vist ajornat, per manca de recursos, un programa per erradicar el paludisme del Tercer Món, el cost del qual (450 milions de dòlars) és menys de la meitat del que es gasta diàriament el món amb finalitats militars.

Per acabar, assenyalar que en el camp de l'educació, el nombre d'analfabets al món va créixer de 760 a 825 milions de persones de 15 o més anys entre 1970 i 1980.

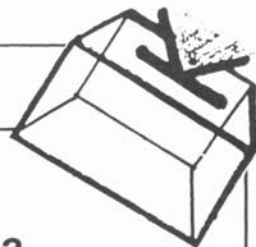
Anna Dionís

La previsió pel 2050

PAÏSOS	1982	Amb davallada normal de fertilitat i mortalitat	Amb davallada ràpida de fertilitat i mitjana de mortalitat	Amb davallada ràpida de fertilitat i mortalitat
Bangladesh	93	357	212	230
Brasil	127	279	239	247
Egipte	44	102	84	88
Salvador	5	15	12	13
Índia	717	1.513	1.313	1.406
Indonèsia	153	330	285	298
Kènia	18	120	69	73
Corea del Sud	39	67	63	65
Mèxic	73	182	155	160
Nigèria	91	471	243	265

Aquesta és la previsió (en milions) de la població pel 2050 en alguns països capdavantera.

(Font: World Development Report - Banca Mundial Washington, juny 1984)

El Marroc AVANÇ SOCIALISTA

El 14 de setembre cinc milions de marroquins van acudir a les urnes. El partit Unió Constitucional de l'ex-primer ministre Maati Buabid va guanyar les eleccions en aconseguir 55 dels 199 escons del Parlament. El fet més destacable d'aquestes eleccions legislatives ha estat la consecució de 34 diputats per part de la Unió Socialista de les Forces Populars (USFP) que dirigeix l'advocat Abderrahim Buabid. Els socialistes, d'aquesta manera, es converteixen en la tercera força política del Marroc.

Tres dies després d'haver realitzat l'escrutini final, l'oposició marroquina denuncià greus irregularitats i manipulacions en el resultat de les eleccions. Tant els socialistes com els membres del partit Istiqlal (el gran perdedor de les eleccions) dirigit per Mohamed Bucetta, ministre de Relacions Exteriors, manifestaren la seva disconformitat amb els resultats, acusant l'Administració de manipulació i falsedat de dades.

ELECCIONS LEGISLATIVES

El Marroc 14-9-1984

	diputats
Unió Constitucional	55
Agrupació Nacional d'Independents	38
Unió Socialista de Forces Populars	34
Partit Moviment Popular	31
Partit Istiqlal	23
Partit Nacional Demòcrata	15
Partit Comunista PPS	2
OADP, Marxista Leninista	1

Electors inscrits:	7.414.846
Votants:	4.999.646
Índex de participació:	67,43
Vots vàlids:	4.443.004

Canadà ELS CONSERVADORS OBTENEN LA MAJORIA

Les eleccions generals celebrades al Canadà el dia 4 de setembre han donat la victòria al Partit Conserva-

dor Progressista de Brian Mulroney, nou primer ministre canadenc, en obtenir 211 dels 282 escons que componen la Cambra dels Comuns canadencs. Els liberals, al cap dels quals hi ha John Turner, primer ministre sortint, han sofert la derrota més gran de la seva història en aconseguir tan sols 40 escons, amb la qual cosa el Partit Liberal abandona el poder. La tercera força política del país, amb 30 diputats, són els neodemòcrates dirigits per Edward Broadbent. Els independents aconseguiren 1 escó.

Israel DERROTA MÍNIMA DE LA COALICIÓ LIKUD

El 23 de juliol se celebraren eleccions generals a Israel. El fet més destacable ha estat la popularització creixent de l'electorat israelià, que en certa mesura ha desistit de pronunciar-se pel laborisme, guanyador de les eleccions amb 44 diputats, o el Likud, 41 diputats, per atorgar els seus sufragis a petites formacions marginals que oferien opcions més perfilades de dreta i religioses, votades pels jueus orientals i sefardites, o liberals i clarament d'esquerres, subscrites pels jueus askenazites del nord d'Europa o pels àrabs.

ELECCIONS LEGISLATIVES 23-7-84

	escons
Laborisme	44
Likud	41
Partit Nacional Religiós	4
Partit Comunista	4
Tehiya (ultranacionalista)	5
Shas (religiós)	4
Shinui (centre)	3
Agudat Israel (religiós)	2
Marasha (religiós)	2
Ratz (drets cívics)	3
Iajad (centre)	2
Tami (jueus sefardites)	2
Llista Progressista per la Pau (jueus i àrabs)	2
Kach (racista)	1
Ometz (centre-dreta)	1

Guatemala TRIOMF CENTRISTA

L'1 de juliol se celebraren les, en teoria, primeres eleccions sota un relatiu sistema de garanties. Aquestes eleccions, en les quals no va participar cap partit d'esquerres, van donar la victòria a la Unió de Centre Nacional, partit liderat per Jorge Carpio. Guatemala va registrar la mobilització electoral més gran de la seva història, perquè el vot era obligatori i es represaliava els abstencionistes. Tots els partits participants (5 de centre i 12 d'extrema dreta) acceptaren aquesta premissa.

La segona força política del país és la Democràcia Cristiana, passant a tercer lloc el Moviment d'Alliberament Nacional (MLN), partit d'ideologia obertament feixista, que ha mantingut la seva hegemonia en el país durant trenta anys. L'any 1954 i amb el suport nord-americà, aquesta organització va derribar Jacobo Arbenz i va mantenir el terror com a bandera política.

Un nombrós grup de congressistes americans va seguir la votació a títol d'«observadors».

Macao

Les eleccions celebrades l'11 de juliol van donar la victòria a la llista de Carlos Assumpção. L'oposició aconseguí d'aquesta manera quatre dels sis mandats d'elecció directa, amb 16.003 vots entre 28.844 votants dels més de cinquanta mil inscrits. La Cambra Legislativa està formada per sis membres elegits per sufragi universal, sis per sufragi indirecte i cinc nomenats pel governador. Aquestes eleccions constitueixen un pas important per a l'estabilització de l'estatut polític intern del territori xinès sota administració portuguesa, encara que el governador portuguès conserva la majoria parlamentària gràcies als nomenaments directes i indirectes.

Mes de juliol

- 1• Eleccions a Guatemala per tal d'escollir la nova Assemblea Constituent.
 - L'Argentina denegà asil polític als segrestadors del president bolivià Hernán Siles Suazo. A Bolívia regna la confusió entorn aquest afer.
 - Iraq torna a atacar un altre comboi de vaixells al Pèrsic.
 - Les milícies cristianes, drusa i xiïta accepten el pla de pau elaborat pel govern libanès de Raxid Karame.
- 2• Mentre els segrestadors de Siles Suazo es lliuren a la justícia, les investigacions de la policia boliviana impliquen als càrrecs del règim d'Hugo Banzer.
 - Otto Labsdorff, ex-ministre d'economia de la RFA, és processat per soborn.
 - Les eleccions a Guatemala suposen un èxit pels partits centristes (Democràcia cristiana) i una important davallada pels partits d'extrema dreta. La participació, prop del 60 per cent, és considerada tot un rècord.
 - El govern militar de Paraguai prohibeix una taula rodona sobre el procés de transició democràtica espanyola.
 - Segons Le Monde, el líder d'extrema esquerra italià, Toni Negri, que resideix a França des de 1983 gaudeix d'un asil informal.
 - El Senat dels EUA declara a Bulgària «Estat terrorista» per la seva presumpte implicació en l'intent d'assassinat del papa Joan Pau II, i veta les iniciatives per promoure les relacions comercials amb Sofia.
 - Liechtenstein aprova mitjançant referèndum el sufragi femení.
 - Les converses a Hanoi entre Cambotja, Vietnam i Laos sobre fronteres.
- 3• Un cop destituït el govern de l'Estat de Catxemira, al nord-est de l'Índia, s'imposa l'Estat de setge. El conflicte surt arran de les diferències entre els sectors del Partit «Conferència Nacional», al qual pertanyen l'anterior i l'actual primer ministre.
 - El govern d'Angola acusa el règim de Sud-àfrica de no complir els compromisos de l'acord de Lusaka en no haver finalitzat la retirada de les seves tropes de la franja que ocupen dins Angola.
 - Mor el general Raoul Salam, cap de l'OAS i participant en un cop militar contra De Gaulle el 1961.
 - Geraldine Ferraro, serà probablement la candidata a vice-president demòcrata amb Mondale.
 - L'informe definitiu de la P-2 inculpa el ministre de pressupostos, Pietro Longo i posa en perill l'estabilitat del govern italià (penta partit) en trobar-se enfrontats el partit de Longo (social-demòcrata) i la Democràcia Cristiana, al qual pertany Tina Anselmi, l'encarregada de l'informe. Tots dos partits al govern.
- 4• A Beirut 9.000 soldats de l'Exèrcit Popular libanès reemplacen les milícies cristianes, druses i xiïtes, un dels aspectes essencials del pla de reunificació i pacificació del president Raxid Karame, queda així acomplert.
 - Bolívia reacciona a l'intent de cop d'Estat contra el president Siles Suazo. Pugen a 15 les detencions i s'assenyala el coronel Saràvia Ortuño com cervell del segrestament del president bolivià.
 - Alessandro Natta reclama la dimissió del president de l'actual govern «pentapartit italià, Bettino Craxi. El successor de Berlinguer, inflexible en l'autonomia respecte a Moscou.
 - La ultradreta guatemalenca retrocedeix en els comicis constituents de l'1 de juliol. La Democràcia Cristiana aconsegueix el 80% dels vots.
- 5• Els Ministres de Defensa de la RFA, Itàlia, Regne Unit, França i Espanya subscriuen un acord de principi per construir l'Avió Europeu de Combat (ACE) que funcionarà el 1985.
 - Raul Alfonsín destitueix el cap de l'exèrcit de terra, el cap de l'Estat major i tres caps militars més per apaivagar les queixes pels judicis sobre els drets humans. Alfonsín, com a president ostenta segons la constitució argentina el comandament suprem de les forces armades.
 - La central obrera boliviana (COB) paralitza el país contra la política econòmica del govern, nomès cinc dies després de l'intent de cop d'Estat.
 - Reagan denuncia ingerències en la política exterior nord-americana per part del candidat demòcrata Jesse Jackson.
- 6• El govern nigerià reté un jumbo britànic de la Cia British Caledonian, amb 200 passatgers, en represàlia perquè la policia anglesa havia descobert l'intent de portar a Nigèria l'ex-ministre Amaru Dikko exiliat a Londres...
 - Estats Units va col·laborar en el fracàs de l'intent de cop d'Estat a Bolívia contra Siles Suazo.
 - Dimissió del ministre de pressupostos italià, Pietro Longo (PSA), per la seva implicació amb la P-2.
 - Pérez de Cuéllar tanca a Estocolm la segona ronda de converses de la Conferència sobre Desarmament sense cap resultat concret.
 - Hondures decideix sancionar qualsevol presència o activitat antisandinista des del seu territori.
- 7• Fernando Belaúnde Terry convoca eleccions al Perú per al 1985.
 - Membres de la força aèria argentina implicats en l'intent d'atemptat contra Isabel Perón.
 - El Kremlin exigeix a Washington que no provi noves armes a l'espai, en cas contrari se suspendran les negociacions.
- 8• Bolívia suspèn el pagament del deute per posar fi a la vaga general de la Central Obrera Boliviana.
- 9• Grècia amenaça EUA de revisar les relacions bilaterals, segons la premsa nord-americana, Washington havia prohibit a Grècia la venda d'aparells F-5 a tercers països.
 - Mitterrand inicia una visita a Jordània i es nega a entrevistar-se amb Arafat.
 - Nicaragua denuncia que la CIA prepara un atemptat contra Daniel Ortega, coordinador de la Junta Sandinista.
- 10• Helmut Kohl promet ajut de la RFA a Centramèrica.
 - La Comissió Parlamentària aprova l'informe sobre la P-2 de Tina Anselmi.
 - L'ambaixador dels EUA amonestat pel Departament de Justícia per consultar al seu govern si el cardenal Marzinek era objecte d'investigació als Estats Units.
 - 10 sacerdots estrangers expulsats de Nicaragua (4 espanyols).
 - A dues setmanes de les seves eleccions legislatives, Israel crea setze colònies als territoris ocupats.
- 11• Els xiïtes destrueixen l'ambaixada líbia a Beirut per tractar de dissuadir el ministre líbi d'Exteriors del seu projectat viatge a Beirut.
 - Contactes François Mitterrand i Hosni Mubarak sobre la guerra del Pèrsic i la situació general a l'Orient Pròxim.
 - Encara que desmentit per Shamir, tres iraelians són acusats, juntament amb un nigerià, de l'intent de segrest de Dikko.
 - Estats Units i Unió Soviètica comencen negociacions per tal de millorar el «telèfon roig». Es tracta de millorar aquest recurs per evitar malentesos. Probablement s'acordi substituir l'actual teletip per un «telefacsimil».
 - La CEE manté negociacions amb els països del Pacífic a Jakarta.
 - L'explosió de la base de Severomorsk, a la mar de Barents, causà 200 morts i la inoperativitat de la base soviètica de l'Àrtic, segons la revista britànica «Janes Weekly».
- 12• Walter Mondale elegeix Geraldine Ferraro candidata demòcrata a la vicepresidència.
 - Nigèria i el Regne Unit expulsen mútuament diplomàtics.
 - Craxi assumeix la cartera de Pietro Longo dins el govern italià.
- 13• Els bisbes nicaragüencs denuncien que la Junta Sandinista ha iniciat una campanya de persecució contra l'església.
 - Cuba i Estats Units inicien converses sobre emigració.
 - L'URSS expressa a Pérez de Cuéllar el seu desig de retirar-se d'Afganistan.
- 14• Les converses entre Cuba i EUA finalitzen sense acord.
 - L'M-19 anuncia que signarà amb el govern colombià un acord de pau el proper dia 24.
 - La Junta Sandinista nomena ministre d'Educació el jesuïta Fernando Cardenal, germà del també ministre Ernesto Cardenal.
 - David Lange, nou ministre de Nova Zelanda, després del triomf dels laboristes en les eleccions del 13-7-84.
- 15• El govern israelià constitueix 8 nous assentaments als territoris ocupats del Líban pocs dies abans de les eleccions.
 - L'M-19 anuncia que malgrat l'acord amb Betancur no entregará les armes.
 - Walter Mondale proposa Burt Lance com a cap de la seva campanya. Lance és un ex-col·laborador de James Carter i està implicat en diversos afers financers. Mondale es desdii i treu Lance per les fortes crítiques rebudes.
- 16• Un camió valisa diplomàtica sovièti-

CONJUNTURA INTERNACIONAL

ca és bloquejat per duaners suïssos en portar nou tones de material «diplomàtic». El vehicle és neutralitzat als jardins de la delegació soviètica davant Nacions Unides a Ginebra.

17• Dimiteix el primer ministre francès, Pierre Mauroy. El substitueix el fins llavors ministre d'Indústria, Laurent Fabius, de 37 anys.

- El govern polonès anuncia una amnistia per a presos polítics.

- Jesse Jackson assegura haver rebut una invitació per viatjar a Moscou per tal d'interessar-se pel premi Nòbel Sakarov.

- Els EUA i l'URSS estudien modernitzar el famós «Telèfon roig», que segons tots els indicis deixarà d'ésser un vell tèlex per transformar-se en un aparell altament sofisticat i que permet comunicar gràfics, gravats i fotografies, a més de paraules a gran velocitat.

- Gary Hart i Jesse Jackson tanquen files entorn la candidatura de Walter Mondale com aspirant demòcrata a la presidència.

- Daniel Ortega, fins ara coordinador de la Junta Sandinista, nomenat candidat dels sandinistes a la presidència de Nicaragua.

18• Jacques Delors, ex-ministre francès d'economia, proposat per Mitterrand per la presidència de la Comissió Europea.

- El Regne Unit i l'Argentina inicien converses envers el contenciós a les illes Malvines. Les reunions sense acord.

- George Schultz, secretari d'Estat nord-americà rebutja la renegociació del tractat de defensa amb Nova Zelanda.

- Reunió de la Conferència Islàmica a Jedda (Àrabia Saudita) per tractar de trobar una fórmula de mediació en el conflicte irano-iraquí.

- El tractament i finalitat dels assentaments jueus a Cisjordània i Gaza es constitueix com la principal raó d'enfrontament entre les dues grans coalicions israelianes, d'una banda la dreta nacionalista del Likud, encapçalada per Shamir, i d'altra banda l'esquerra laborista de Peres.

19• Walter Mondale, candidat oficial dels demòcrates a la Casa Blanca.

- El nou primer ministre francès, Laurent Fabius dóna a conèixer la composició del seu gabinet, on no són presents els comunistes, i que es caracteritza per la seva homogeneïtat quant a la fidelitat cap a Mitterrand.

- Malgrat certes mesures de caire liberalitzador, la Junta Sandinista mantindrà l'Estat d'Emergència fins les eleccions del proper 4 de novembre.

20• Geraldine Ferraro nomenada candidata demòcrata a la vice-presidència dels EUA. Per primera vegada en la història dels Estats Units una dona opta a la vice-presidència.

- El govern belga decideix no exportar estris metal·lúrgics, que segons el primer ministre, Leo Tindemans, eren emprats en la fabricació dels míssils SS-20 i SS-21.

- El govern grec anul·la 19 concessions

als Estats Units, algunes de les quals tenen certa transcendència militar.

- Hans Dietrich Genscher, ministre d'Exteriors de la RFA, negocia a Teheran el desbloqueig de les relacions entre Iran i Occident.

- Xè Aniversari de la invasió de Xipre per part de l'exèrcit turc.

21• El govern de Polònia decideix alliberar 651 presos polítics, entre els quals dirigents del sindicat Solidaritat i dels KOR amb motiu del 40 aniversari socialista.

- La RFA, com anteriorment va fer Suïssa, manté retint el camió soviètic que pretenia introduir nou tones de material considerat com valisa diplomàtica, fins conèixer el seu contingut.

22• Eleccions legislatives a Israel. Lleuger avantatge pels laboristes.

- Bonn i Moscou solucionen amb una fórmula intermitja, similar a la negociada amb Suïssa l'afer del camió, que retorna, després d'un lleuger control, a la Unió Soviètica.

23• Represa de les negociacions entre els EUA i l'URSS per tal de delimitar la frontera marítima d'ambdues nacions a l'estret de Bering.

24• El democristià francès, Pierre Pflimlin, nomenat nou president del Parlament Europeu.

25• Menajen Beguin, ex-primer ministre israelià ofereix la possibilitat d'un govern d'unió nacional que inclogui el Likud i els laboristes.

- Ronald Reagan s'atribueix la «responsabilitat» d'impedir que Nicaragua es converteixi en una base soviètica, alhora que es compromet a continuar donant suport a la guerrilla anti-sandinista.

- La Casa Blanca aixeca les restriccions imposades a la flota pesquera soviètica en aigües nord-americanes, arran de la intervenció soviètica a l'Afganistan.

- L'Organització Popular d'Àfrica del Sud-Oest (SWAPO) i el govern sud-africà negocien a Cap Verd un alt el foc per a Namíbia.

- Laurent Fabius, primer ministre francès obté la confiança de l'Assemblea Nacional, malgrat l'abstenció del grup comunista.

- Líbia anuncia la seva retirada dels Jocs Olímpics de Los Angeles.

- Fidel Castro anuncia davant més de 100.000 cubans que està disposat a dialogar amb els EUA per alleujar les tensions amb Centramèrica i riscos de possibles enfrontaments bèl·lics.

- Jesse Jackson considera que Reagan pot ordenar una intervenció a Nicaragua per augmentar les seves possibilitats electorals.

- El Parlament Europeu bloqueja el «xec» d'extorn que s'havia pactat tornar al govern britànic per excessiva contribució als pressupostos comunitaris.

- Els amnistiats a Polònia s'acosten a unes 21.000 persones.
- Grècia confirma al secretari general de l'OTAN, Lord Carrington, que no pensa cedir ni tan sols un pam de control sobre el mar Egeu.

- Comença al Líban el segon pas de pla

de seguretat amb el desplegament d'una nova força mixta cristiano-musulmana a la «línia verda» que divideix Beirut.

26• Segons el vice-ministre soviètic d'Exteriors, Víktor Komplektov, la condició imposada per Washington per negociar la desmilitarització de l'espai fa inviables aquestes converses. Com hom recordarà, aquesta condició era reprendre les converses sobre control d'armaments nuclears.

27• Les dificultats amenacen les eleccions a Nicaragua, mentre Arturo Cruz, candidat de la Coordinadora Democràtica posa com a condició per a participar a les eleccions l'obertura d'un gran diàleg nacional. Daniel Ortega el candidat sandinista manté que l'oposició no vol presentar-se a les eleccions en sentir-se derrotada per avançat.

29• Un dels partits de la Coordinadora Democràtica nicaragüenca, el Social-Cristià trenca el diàleg amb els sandinistes.

- La Unió Soviètica relança la seva iniciativa d'una conferència sobre Orient Pròxim, que ja va ser proposada fa tres anys per Breznev. A aquesta conferència haurien d'assistir Israel, l'OAP, i tots els països fronterers amb Israel, l'URSS i els EUA sota el patrocini de Nacions Unides.

- L'URSS acusa Washington d'haver avançat les proves d'una arma antisatèl·lits.

- Claude Cheysson, Ministre d'Exteriors francès nega que França hagi mai reconegut la sobirania britànica de les illes Malvines.

- Mobutu Sese Seko, president del Zaire resulta reelegit aclaparadorament en uns comicis en els quals era candidat únic.

30• El president d'Israel, Haim Herzog, intervé davant els principals líders polítics per tal de desbloquejar les converses que no han consolidat unes aliances que permetin formar govern. Els problemes econòmics han decidit Herzog d'intervenir.

- Tot just en complir un any, el govern de Bettino Craxi s'ha de remodelar en incloure Pier Luigi Romita com a ministre de Pressupostos en el lloc de Pietro Longo, esquitxat per l'afer de la lògia P-2.

31• L'URSS reconeix estar efectuant proves amb míssil de llarg abast.

- La RFA reobre la seva delegació diplomàtica a Berlín Est. La clausura es va produir per les reclamacions de refugi de ciutadans de la RDA.

- Un boeing 737 d'Air France segrestat per un escamot terrorista que el desvià cap a Xipre amb la pretensió d'arribar a Iran.

- La policia allibera 579 hostatges d'un DC-9 veneçolà segrestat per dos individus en un vol Caraques-Curaçao.

- El govern de Bolívia que presideix Hernan Siles Zuazo declara «zona militar» la regió de la cocaïna.

- Nicaragua i Estats Units reprenen les negociacions bilaterals a Manzanillo (Mèxic).

Mes d'agost

1• El Regne Unit i Xina decideixen crear un comitè conjunt per la devolució de Hong Kong.

• Les forces armades d'Israel ataquen un campament de palestins al Líban.

• Marroc: tretze penes de mort contra integrants islàmics.

• Managua i Washington estudien la possibilitat d'incloure com a testimoni de qualitat l'opinió de Mèxic, en les converses bilaterals.

• L'arquebisbe de Managua, Miguel Obando, viatja a Nova York per recaptar ajut financer, alhora que manté als EUA que l'església és la veritable oposició al règim sandinista.

• Cuba i EUA inicien converses sobre la possible repatriació de 1.200 cubans.

• Vidgis Finnbogadóttir, presidenta d'Islàndia, inicia un segon mandat després d'èsser escollida sense oposició.

2• Els segrestadors del boeing 727 d'Air France es rendeixen a Teheran després d'haver alliberat els 46 hostatges, i d'haver volat la cabina de l'aparell. El no processament per part de les autoritats iranianes, fa pensar en l'aprovació, per part d'aquestes, dels mètodes terroristes, la qual cosa dificulta, encara més, les seves relacions amb Occident.

• Detingut l'ex-president argentí Jorge Videla, considerat màxim responsable de la «guerra bruta».

• La cadena de TV ABC dels Estats Units denuncia deficiències en el Pershing-2.

• Els Estats Units aixequen el vet a Polònia per la seva adhesió al FMI.

• Les relacions entre la RFA i la RDA, el pròxim viatge del president oriental, Erik Honecker a la República Federal i les facilitats creditícies dels occidentals envers els «germans de l'Est» són fortament criticades per Moscou.

• S'inicien a Viena les reunions de l'ONUDI, Organització de Nacions Unides per al Desenvolupament Industrial.

3• La guerrilla «tamil» de Sri Lanka s'atribueix un atemptat a l'aeroport indi de Madras amb 32 morts.

• El president iranià ali Jamenei adverteix Occident d'un increment del terrorisme. Mentrestant són ja nou els cargers afectats per mines al Canal de Suez i al Mar Roig.

• Un escamot de la guerrilla salvadorenca es lliura a la policia, després de mantenir 64 hostatges dins un Banc durant 20 hores. El govern espanyol va oferir asil temporal per desbloquejar la situació.

4• Els militars d'Uruguai accepten tornar el poder a mans civils abans del març de 1985.

• L'URSS desplega nous missils SS-22 a la RDA.

• Alto Volta canvia de nom i es converteix en Burkina Faso, mentre que el gentilici serà burkinabes, segons decisió del president, el capità Thomas Sankara.

• Finalitza el termini d'inscripció de candidats als comicis nicaragüencs del

4 de novembre, sense que Arturo Cruz s'hagi inscrit.

• Els segrestadors del boeing francès demanen asil polític a Iran.

• Estats Units, Egipte i Iemen del Nord col·laboren en el dragat del Mar Roig.

5• El president d'Israel, Haim Herzog encarrega al líder laborista Shimon Peres formar govern.

• Un petrolier liberià greument damnat per una mina al Mar Roig.

• Ampliat a Nicaragua el termini per presentar candidats, a petició de l'oposició.

6• Pérez de Cuellar manté converses per separat a Viena amb els representants de les comunitats grega i turca a Xipre.

• La Coordinadora Democràtica nicaragüenca no presentarà candidatura a les eleccions presidencials i constituents de Nicaragua.

• Egipte acusa dos Estats de col·locació de mines a Suez i al Mar Roig. Sense explicitar-ho, tot fa pensar que es tracta de Líbia i Iran.

7• El règim d'Iran s'identifica amb el minat del canal de Suez com un pas més contra els EUA (ja són tretze els vaixells damnats).

• El govern sandinista restableix el dret de vaga a Nicaragua i relaxa les mesures excepcionals.

8• Dos anti-khomeinistes es lliuren a la policia després de segrestar un avió iranià i portar-lo a Roma.

• Argentina, Veneçuela, Mèxic i Equador renegocien el seu deute extern a Nova York.

9• Jacek Kuron, dirigent dels Kor alliberat pel règim militar de Polònia.

• Iran admet que l'aviació iraquiana ha damnat una de les seves plataformes petroleres.

• El Senat francès rebutja la reforma constitucional proposada pel president F. Mitterrand.

11• Eleccions a Còrsega. Avancen els separatistes i l'extrema dreta.

• La presa de possessió del nou president d'Equador, Leon Febres, dona lloc a una trobada de cancellers del grup Contadora i a una entrevista Bush-Ramirez.

• Guerrillers del M-19 prenen la població colombiana de Lumbo, com a protesta per l'assassinat del seu líder i fundador Carlos Toledo Plata.

12• Dissent morts, balanç final de l'assalt de l'M-19 a la ciutat colombiana de Iambo.

• George Bush, vice-president dels EUA, acusa Nicaragua de tràfic de drogues, i Daniel Ortega a la CIA d'un complot que pretenia assassinar líders sandinistes.

• L'oficialista Paulo Maluf i l'opositor Tancredo Ueves seran els principals candidats a president de la República del Brasil en els comicis de gener de 1985.

13• Ronald Reagan anuncia, en broma, un bombardeig contra l'URSS durant una prova d'enregistrament radiofònic.

• La cimera quadripartita sobre el Sahara, organitzada per Gaddafi fracassa en no assistir-hi ni Algèria, ni Aràbia Saudita. Només Marroc, representat pel

rei Hassan II, acut a Uxda.

• El Jihad Islami reivindica la col·locació de mines a Suez.

• Estats Units es nega a incloure cap recomanació pro-desarmament a la declaració final de la Conferència de Població a Mèxic.

14• Gaddafi i Hassan II signen un acord per endegar els processos legals respectius que permetin la unió de Marroc i Líbia. El tractat subscrit a Uxda confirma l'entesa d'ambdós governs en temes com el Txad o el Sahara occidental, i la seva voluntat de contestar l'acord entre Algèria, Tunísia i Mauritània assolit l'any passat.

• Belisario Betancur condemna l'atac del Jumbo per part de l'M-19.

• L'exèrcit bolivià ocupa Zinahota, la capital de la cocaïna.

• Arriben a Suez tropes i equips dels EUA, Regne Unit, Itàlia i França per desactivar les mines submarines.

• A més de l'enfrontament Est-Oest, la condemna de l'ocupació de territoris per la força impedeix el consens a la Conferència de Mèxic sobre població.

15• La conferència de Mèxic acorda aturar el creixement de la població mundial.

• Nicaragua i EUA inicien una nova ronda negociadora.

• Kuwait signa un contracte d'armament amb l'URSS per valor de 300 milions de dòlars.

• L'oposició nicaragüenca accepta un diàleg nacional sense els grups armats anti-sandinistes.

• El govern d'Uruguai convoca eleccions generals pel 25 de novembre.

16• Gaddafi prepara una cimera dels quatre països del Magreb per tal que tant Mauritània com Tunísia s'afegeixin al projecte de fusió Marroc-Líbia.

• Israel bombardeja una base de palestins disidents de la direcció d'Arafat.

• Eleccions a Macau guanyades per l'oposició de Carlos Assumpção, encara que només renovaven un 60 per cent de la Cambra. L'altre 40 per cent són nomenats directament pel governador designat per Portugal.

• Suazo Córdova, president hondureny, demana la dimissió al seu govern, reduint les esferes de poder a la seva pròpia i la del general Walter López Reyes, comandant de las FAS.

17• El president de Costa Rica, Luis Alberto Monge substitueix quatre dels seus ministres.

• 50.000 persones demanen a Montevideo l'alliberament de Wilson Ferrerira.

• Iran amenaça de tancar Ormuz si no es permet el lliure trànsit dels seus vaixells per Suez.

• El Consell de Seguretat de l'ONU aprova una resolució per la qual es condemna la nova constitució de Sud-àfrica, amb l'abstenció del Regne Unit i els EUA.

18• Erik Honecker, màxim dirigent de la RDA defensa el diàleg entre ambdues alemanyes, alhora que demana de la RFA 850 milions de dòlars en crèdits.

• Estats Units anuncia el tancament de l'escola de les Amèriques on es van formar, entre d'altres, Pinotxet i Omar Tor-

CONJUNTURA INTERNACIONAL

rijos.

- Un petrolier grec amb bandera panamenya tocat per un míssil al Golf Pèrsic.
- 19• Esclata un afer segons el qual Geraldine Ferraro i el seu marit deuen prop de 40 milions a hisenda.
- Els partits de la Coordinadora Democràtica Nicaragüenca només podran participar per separat en les eleccions de Nicaragua.
 - L'exèrcit afgà ataca un campament de la guerrilla a l'interior de Paquistà.
- 20• Pinotxet adverteix que les FAS xilenes poden protagonitzar un altre «11 de setembre».
- Geraldine Ferraro admet els seus deutes i paga al fisc.
 - Comença la convenció republicana als EUA.
 - Commemoració a Manila del 1r. aniversari de la mort d'Aquino. Més d'un milió de manifestants.
- 21• Hassan II convoca pel 31 d'agost un referèndum per tal que la població ratifiqui el Tractat d'Unió entre Marroc i Líbia.
- 22• Ronald Reagan obté una aclapadora nominació com a candidat republicà a la presidència. Bush candidat a vicepresident.
- Boicot generalitzat a les eleccions de reforma constitucional per a la població mestissa de Sud-àfrica.
- 23• Ronald Reagan partidari d'unificar els conceptes religió i política.
- La guerrilla de l'EPA (Exèrcit Popular d'Alliberament) signa la pau però, de moment, no lliura les armes.
 - Un cotxe bomba provoca a Teheran la mort a 18 persones i més de 300 ferits. L'atemptat és reivindicat per un grup anti-khomeinista.
 - Els partits de la Coordinadora Democràtica de Nicaragua són il·legalitzats.
- 24• El moviment guerriller M-19 signa a Corinto (Colòmbia) un document amb el govern pel qual es compromet a abandonar les armes l'1 de setembre.
- El Partit Blanc uruguaià designa Saenz de Zumaran com a candidat a la presidència d'Uruguai.
- 25• Set ministres d'Afers Estrangers de països àrabs negocien la pau entre Iran i Iraq.
- 26• Franz Josef II de Liechtenstein, de 78 anys, abdica en el príncep Hans Adam.
- 27• Un petrolier panameny tocat per un míssil iranià al Pèrsic.
- El govern de la RFA estima que l'URSS posseeix 378 míssils d'abast mitjà.
- 28• Sean Mc Bride, Premi Nobel de la Pau, denuncia que l'exèrcit de Sud-àfrica utilitza armament químic a Namíbia.
- Mor l'ex-president egipci Mohamed Naguib.
 - Una cadena de TV nord-americana manté que Txernenko va amb cadira de rodes.
 - Tensió entre els governs de París i Brussel·les per l'incident del Mont-Luis que s'enfonsà en aigües belgues amb 450 tones de material radiactiu destinat a l'URSS. El govern francès reconeix ha-

ver restringit informació sobre els vaixells en els primers moments de produir-se l'enfonsament.

- L'abstenció protagonista de les eleccions per a la comunitat índia de Sud-àfrica (només vota el 17% del cens).
 - Nicaragua derriba, en el seu territori, un avió que llançava armes i equips als «contres». L'aparell, un C-47, no pertany als EUA segons Larry Speakes, portaveu de la Casa Blanca.
 - Elena Sakarov condemnada a 5 anys de desterrament.
- 29• Bèlgica denuncia que el Mont Luis protava urani enriquit.
- Finalitzen sense cap acord les converses del Grup de Contadora. El control d'armes i d'eleccions enfronta Nicaragua amb la resta dels països.
- 30• Acord entre Shamir i Peres per formar govern a Israel.
- Viatge inesperat de F. Mitterrand a Fez per conèixer els plans d'unió Líbia-Marroc, tot just un dia abans dels referèndums de ratificació de l'acord d'Uxda.
 - El Vaticà considera totalitària la teologia de l'alliberament.
- 31• El Parlament libi aprova la unió amb Marroc.
- Belaunde Terry denuncia una conspiració exterior i del món de la droga contra el Perú.
 - El grup misquito anti-sandinista Misura s'uneix a la coalició armada AR-DE (Aliança Revolucionària Democràtica) i FDN (Força Democràtica Nicaragüenca).
 - Sud-àfrica declara independent el petit territori de Kangwane prop de la frontera de Suazelàndia.

Mes de setembre

- 1• Claude Cheysson, ministre d'Afers Estrangers francès, considera a Tunísia que l'acord entre Líbia i Marroc no afavoreix la cohesió del Magreb. Mentrestant, Charles Hernu, el titular de Defensa visita el Txad per entrevistar-se amb Hissène Habré.
- Mitterrand demana durant el seu viatge a Lisboa que Portugal esperi per adherir-se a la CEE, que Espanya hagi tancat el seu procés negociador, segons que confirmen fonts oficials franceses.
 - Veneçuela no accepta la mediació del FMI en la renegociació del seu deute exterior.
- 2• Mario Soares desmenteix que pugui endarrerir-se l'ingrés de Poltugal al Mercat Comú per l'estat de la negociació espanyola.
- Comença el rescat de barril·ls de material radiactiu que transportava el «Mont Luis».
- 3• La CIA reconeix que dos dels ocupants de l'helicòpter derribat per l'exèrcit nicaragüenc dissabte, quan atacava una base sandinista, eren nord-americans.
- Després del viatge de François Mitterrand al Marroc, Algèria acusa París de voler un Magrib neo-colonialista.

• Yitzhak Shamir, cap de la coalició conservadora israeliana LIKUD es desdii del pacte de govern d'unió nacional amb els laboristes.

- Operació «Lionheart» de l'OTAN amb mobilització de 250.000 soldats de l'Aliança arreu d'Europa.
- 4• El màxim dirigent de la RDA, Erich Honecker suspèn indefinidament el seu viatge a la RFA.
- Eleccions generals al Canadà, amb pronòstics favorables als conservadors.
 - El comandant suprem de l'OTAN, Bernard Rogers manifesta que cal augmentar les despeses militars en un 7 per cent/any. Rogers favorable a les armes convencionals per eliminar el perill nuclear.
 - L'ex-primer ministre de Zimbaue, Abel Muzorewa, és posat en llibertat després de deu mesos de presó acusat de «subversió».
 - Nou morts a la jornada de protesta de Xile i agressions als principals líders opositors com Rodolfo Seguel o Andrés Zaldívar.
- 5• Txernenko reapareix a la TV soviètica després de 53 dies d'absència pública, encara que en pitjors condicions físiques.
- Aclaparadora victòria del partit conservador de Brian Mulroney al Canadà, que obté 211 escons dels 282 de la Cambra dels comuns canadencs.
 - Els nord-americans (veterans de la guerra del Vietnam) morts a Nicaragua (3-9-84) empraven avions de la CIA contra l'exèrcit sandinista.
 - Pieter Botha, primer ministre Sud-africà, escollit president pels membres del nou Parlament, memtre Washington demana que s'acabi amb l'«apartheid».
 - El «Mont Luis» és envoltat per una malla de nylon per tal d'evitar la dispersió de bidons radiactius.
- 6• Quarta ronda de converses EUA-Nicaragua a Manzanillo (Mèxic): Managua acusa formalment d'agressió a Washington.
- Fulminant cessament del mariscal soviètic Nikolai Ogarkov, com a cap de l'alt Estat Major de l'Exèrcit de l'URSS.
 - La Internacional Socialista dona suport a la independència de Namíbia.
 - L'emperador del Japó, Hiro Hito, demana excuses al president de Corea del Sud, Chu Doo Hwan, per la colonització japonesa d'aquest país durant 1910 a 1945.
- 7• El govern bolivià denuncia un intent de cop d'Estat.
- Crítiques libaneses als EUA per haver vetat una resolució al Consell de Seguretat de Nacions Unides que condemnava les pràctiques feixistes d'Israel als territoris sud-libanesos ocupats.
 - George Bush s'entrevista amb el rei Hassan II de Marroc, amb el tractat d'Uxda com a fons.
- 8• Belisario Betancur, president de Colòmbia proposa la creació d'una comunitat de països iberoamericans, amb Espanya i Portugal.
- 9• El cap de l'Estat de Bulgària, Todor Yivkov, anul·la la seva entrevista amb els dirigents de la RFA, tal i com va fer Erich Honecker.

CONJUNTURA INTERNACIONAL

- 10 • Thatcher relleva James Prior com a ministre de l'Ulster, i el substitueix per Douglas Hurd.
- El casc del «Mont Luis» es trenca en dues parts.
 - Intent polític comunitari per desbloquejar l'adhesió d'Espanya i Portugal.
 - El Kremlin accepta la celebració d'una entrevista Gromiko-Reagan.
 - El Papa es pronuncia a favor de la defensa de les minories ètniques d'Amèrica del nord durant la seva visita al Canadà.
 - Reobertura de la Conferència de Desarmament a Estocolm.
- 11 • Reagan anuncia que s'entrevistarà amb Gromiko el 28 de setembre.
- Argentina prohibeix a les tropes nord-americanes el desembarcament a un port de la Patagònia.
 - 11è aniversari del cop militar que enderroca el sistema democràtic a Xile.
- 12 • Peres i Shamir governaran en coalició després d'arribar a un compromís respecte el ministeri de cult religió.
- Walter Mondale, candidat demòcrata a la presidència dels EUA, critica per electoralista l'entrevista de Reagan amb Gromiko.
 - Quart aniversari del cop d'Estat turc.
 - L'illa de Limnos crea tensions entre Grècia i Turquia.
- 13 • L'església demana als militars xilens un canvi de política que posi punt final a l'actual clima de repressió i violència al país.
- Peres presenta davant el Knesset (Parlament) el nou govern israelià d'unitat nacional.
 - Vet del Parlament de Colòmbia al diàleg polític entre el president Betancur i la guerrilla.
 - «Bild Zeitung», diari sensacionalista de la RFA assegura que Txernenko està hospitalitzat a la República Federal Alemanya.
 - Recuperat el primer barril amb urani del «Mont Luis».
- 14 • Arturo Cruz torna a Nicaragua per intentar participar en les eleccions, encara que rebaixant notablement les seves pretensions anteriors.
- Reagan ajorna la preparació d'un informe sobre les violacions soviètiques del control d'armaments, mentre que Moscou anuncia oficialment l'entrevista Gromiko-Reagan.
 - Eleccions legislatives al Marroc.
- 15 • Giulio Andreotti es manifesta contrari a la reunificació d'Alemanya, amb fortes crítiques al pangermanisme. Genscher, indignat, convoca dues vegades l'ambaixador italià. L'incident provoca una nota oficial del govern Craxi, reconeixent els esforços de Bonn per la democràcia i la integració occidental.
- Sihanuk representa la Cambotja democràtica a l'ONU.
 - Gran progrés socialista en les eleccions del Marroc. La participació no arriba al 68 per cent del cens.
 - El Papa defensa, al Canadà, el sindicat polonès Solidaritat.
- 16 • Walter Mondale, candidat demòcrata a la presidència dels EUA, s'entrevistarà amb Gromiko abans que Reagan.
- L'oposició marroquí (socialistes, nacionalistes i comunistes) denuncia irregularitats i manipulacions en el procés electoral.
 - El nou ministre de Defensa israelià, Isaac Rabin, afirma que les tropes de Tel Aviv abandonaran el Líban.
 - El govern italià desautoritza Andreotti, quant a l'acusació de «pangermanisme» envers els dos Estats alemanys.
- 17 • França i Líbia anuncien l'evacuació del Txad, que finalitzarà abans de mitjan novembre.
- El govern Peres-Shamir redueix el pressupost en 1.000 milions de dòlars i devalua el «shekel».
- 18 • Nicaragua prepara pilots a Bulgària pels nous avions MIG-soviètics. Ortega cerca el diàleg amb l'església nicaragüenca.
- Segons la CIA el 27% d'alemanys orientals volen la unificació.
 - Quart aniversari del conflicte irano-iraquí, el balanç provisional senyala 250.000 víctimes.
- 19 • Xina i el Regne Unit arriben a un acord envers Hong Kong, pel qual la colònia passarà a sobirania xinesa l'1 de juliol de 1997, però conservarà durant 50 anys l'actual sistema econòmic i legal.
- Un consorci de bancs de la RFA concedirà l'URSS uns 500 milions de pessetes.
 - El líder del CSA de Baviera, Franz Josef Strauss demana el cessament d'Andreotti com a president de la DC Europea.
 - Crida de l'Assemblea de l'ONU a les superpotències perquè col·laborin a posar fi al clima de tensió mundial.
 - Alguns bisbes xilens es neguen a celebrar un «tedéum» commemoratiu del 174 aniversari de la independència.
- 20 • Jihad Islàmica atempta contra l'ambaixada d'EUA a Beirut (més de 30 morts).
- La comissió Sábato lliura al president argentí, l'informe sobre els desapareguts.
- 21 • El grup de Contadora aprova una acta de pau amb importants compromisos polítics i militars entre els governs centramericans. Nicaragua ofereix garanties d'un correcte procés electoral.
- El Congrés dels EUA redueix el pressupost de defensa per a 1985 a 51,6 bilions de pessetes. La reducció afecta bàsicament a la producció dels míssils MX.
- 22 • Nicaragua accepta l'acta de pau de Contadora i possiblement les autoritats de Managua reobrin el termini d'inscripció per a candidats a les eleccions.
- Kohl i Mitterrand es reuneixen a Verdun (on varen morir uns 360.000 francesos i uns 335.000 alemanys durant els 10 mesos de setge de la ciutat durant la I Guerra Mundial).
 - Els EUA proposen una conferència mundial per negociar el deute internacional.
- 23 • Grups sandinistes boicotegen els actes del líder de l'oposició nicaragüenca, Arturo Cruz.
- 24 • Reagan proposa a les Nacions Unides un nou clima entre les superpotències.
- 25 • Txernenko ignora l'ofertament de Reagan per crear un clima d'entesa entre l'URSS i els EUA.
- El Consell suprem de les forces armades argentines es desentén dels judicis a les tres juntes militars. Alfonsín mentrestant proposa a l'ONU una solució per a les Malvinas, similar a la pactada per Hong Kong entre Xina i el Regne Unit.
 - Jordània restableix les seves relacions amb Egipte (trencades el 1979).
 - Papandreou afirma davant Gaddafi que tancarà les bases militars nord-americanes a Grècia.
- 26 • L'entrevista Gromiko-Schultz denota una certa millora de les relacions entre les superpotències.
- El govern israelià de Shimon Peres endega contactes per a la pau àrab-israeliana. Egipte, Jordània i l'OAP poden obrir, en breu termini, negociacions amb Tel Aviv.
 - El Regne Unit i Xina signen a Pekín l'acord sobre Hong Kong.
- 27 • Gromiko rebutja a l'ONU els oferiments negociadors de Reagan.
- Reunió a Costa Rica dels cancellers centramericans, de la CEE, els del grup de Contadora i els d'Espanya i Portugal.
- 28 • La trobada Reagan-Gromiko conclou sense acords puntuals.
- El departament d'Estat nord-americà fa gestions davant els governs europeus per tal que excloguin Nicaragua dels seus plans d'ajut a Centramèrica.
- 29 • La CEE manifesta a Costa Rica la seva voluntat de continuar incloent Nicaragua en els plans d'ajut a Centramèrica.

EL INSTITUTO DE COOPERACIÓN IBEROAMERICANA (ICI), EL INSTITUTO LATINOAMERICANO DE PLANIFICACIÓN ECONÓMICA Y SOCIAL (ILPES), LA COMISIÓN ECONÓMICA DE LAS NACIONES UNIDAS PARA AMÉRICA LATINA (CEPAL) i el CIDOB, organitzen el:

CURS SOBRE PROCÉS I PROBLEMES DEL DESENVOLUPAMENT A AMÈRICA LLATINA.

1. Deute extern a Amèrica Llatina.

Prof. Samuel Liechsentein.

2. Estratègies alternatives per al desenvolupament d'Amèrica Llatina.

Prof. F. Sánchez Albavera.

Mes de juliol

- 1• Tornen a Espanya els vuit tripulants supervivents del vaixell «Tiburón», petrolier de bandera suïssa, que va ser atacat per un «exocet» iraquí al golf Pèrsic.
- 2• L'enviat especial de l'agència EFE a Hondures, J.A. de Lucas, és expulsat i considerat «persona non grata».
 - La CEE dona suport a la tesi espanyola de permetre l'accés als recursos pesquers i als mercats comunitaris, dins el marc de les relacions entre Estats desenvolupats. La iniciativa del rei Joan Carles entorn a instaurar el «Dia del pescador», rep suport de la FAO.
 - El butlletí de la Comunitat prohibeix la importació de carn fresca espanyola als països de la CEE en conjunt, encara que puguin continuar fent-ho individualment.
 - El secretari d'Estat de Defensa, Eduardo Serra viatja a la RFA per negociar l'augment de la cooperació hispano-alemanya en matèria de defensa.
 - El ministre francès d'Afers Europeus, Roland Dumas, confirma l'adhesió d'Espanya i Portugal a la CEE pel 1986.
- 3• Visita oficial del príncep hereu saudita, Abdullah Ibn Abdulaziz, alhora viceprimer ministre i cap de la Guàrdia Nacional. Les autoritats espanyoles pretenen impulsar intercanvis bilaterals.
 - Segons el director general d'Àfrica del ministeri d'Afers Estrangers, Manuel Sassot, Espanya establirà relacions diplomàtiques amb Israel dins de l'actual legislatura, que —com és sabut— finalitza a la tardor de 1986.
- 4• França i Espanya s'enfronten a la Conferència Mundial de Pesca, organitzada per la FAO a Roma. La delegació espanyola abandona la comissió en haver estat rebutjada una proposta que impedia que es pogués canonejar els pesquers infractors.
 - El general Oscar Mejía Victores admet que Guatemala té responsabilitat de tipus «moral» en l'assalt de la representació diplomàtica espanyola a la capital guatemalenca. Mejía refusa qualsevol responsabilitat quant al pagament d'indemnitzacions.
 - Pedro Bofill, secretari de premsa del PSOE i Guillermo Galeote, responsable de l'àrea d'imatge, es mostren partidaris de romandre a l'OTAN. L'executiva del PSOE manté que es definirà sobre aquesta qüestió a l'octubre.
 - Els reis d'Espanya homenatgen al príncep hereu de l'Aràbia Saudita a la Granja. Abdullah Abdulaziz s'interessa especialment per l'ensinistrament dels cossos especials de la Guàrdia Civil.
 - Espanya exigeix explicacions a l'Iraq per l'atac al petrolier «Tiburón», en el qual varen morir alguns mariners espanyols.
- 5• El ministre de l'interior, José Barriónuevo, viatja a Lisboa per acordar mesures conjuntes de seguretat i de lluita antiterrorista.
 - Miguel Boyer i el príncep Abdullah Ab-

dulaziz estudien fórmules per tal de reduir el dèficit comercial espanyol. El representant saudita visita amb especial atenció la divisió de defensa de l'INI.

- 6• Algèria porta Espanya a la Cambra de Comerç Internacional de Ginebra per tal de resoldre el contenciós amb l'Empresa Nacional del Gas.
 - Conclou sense acords comercials la visita d'Abdullah Abdulaziz.
 - La FAO aprova la proposta de Joan Carles de celebrar el «Dia Mundial de la Pesca».
 - Arriba el ministre hongarès d'Exteriors, Peter Varkonyi, que mantindrà entrevistes amb el rei Joan Carles i el president del govern, Felipe González, alhora que signarà un acord de cooperació econòmica i cultural amb el titular de la diplomàcia espanyola, Fernando Morán.
 - Un delegat comunista marroquí reivindica a la Conferència de Partits i Moviments progressistes del Mediterrani (Belgrad) la sobirania de Ceuta i Melilla per a Marroc. A la Conferència hi són presents el PSOE i el PCE.
- 9• Mario Soares arriba a Madrid per a cercar acords amb Espanya sobre la CEE. González i Soares admeten que l'adhesió planteja problemes bilaterals.
 - Espanya compra 144 avions europeus de combat a un preu unitari de 3.200 milions de pessetes, alhora que col·laborarà en la seva fabricació.
 - Dues noves deportacions de refugiats ordenades per París apugen a 23 el nombre de presumptes etarres expulsats pel govern de París a tercers països.
- 10• Djàssir Arafat afirma a Ginebra que Espanya defensarà la causa palestina.
 - Espanya aporta 250.000 dòlars a països africans per al finançament de l'asil de refugiats.
 - La Junta de Defensa Nacional descarta una opció de neutralitat davant un conflicte generalitzat.
- 11• Espanya i Portugal són invitats a les reunions que a Costa Rica mantindran els titulars d'Exteriors de la CEE, Centramèrica i el grup de Contadora.
- 13• Felipe González s'entrevista a Tunísia amb el president d'aquest país Habib Burguiba.
- 14• El govern espanyol aconsegueix que el belga extraditi dos presumptes etarres, Joseba Artexe i Jesus Ormazza. El ministre belga de Justícia manifesta que entre països democràtics, és impossible considerar els etarres autors de delictes polítics. Forta campanya dels abertzales bascos en contra de les extradicions tant a Espanya com a les principals ciutats europees.
- 16• França deté dos presumptes etarres que Madrid havia reclamat via Interpol.
- 17• Arriben a Espanya dos dels sacerdots expulsats de Nicaragua, Vicente Candell i Francisco San Martín.
- 22• Els titulars d'Afers Estrangers de la CEE aborden les negociacions sobre l'oli d'oliva i el vi espanyols. Hom preveu presentar a Espanya un estatut de país «intermig», amb una integració progressiva a 10 anys termini.
- 23• El govern guatemalenc s'oposa a l'as-

sistència d'Espanya a la cimera de Costa Rica, al·legant la inexistència de relacions diplomàtiques entre ambdós països.

- En medis comunitaris causen sorpresa les propostes espanyoles en matèria agrícola i de desarmament aranzelari, que no es corresponen amb els pre-acords establerts a Luxemburg, el passat 20 de juny. Espanya pretén contingenciar les importacions agrícoles i fer més progressius i llargs els aranzels protectors de la indústria espanyola. Paral·lelament, Manuel Marín, secretari d'Estat per a les Comunitats nega que el govern espanyol estigui retardant deliberadament les negociacions amb el Mercat Comú.
- 24• La policia espanyola deté quatre terroristes iranians que preparaven un atemptat contra un avió saudita. Segons sembla, un important diplomàtic iranià, destacat a Madrid, està implicat en l'afer.
 - Manuel Fraga, president d'Aliança Popular, és rebut a Washington per Ronald Reagan al qual felicità per la marxa de l'economia nord-americana.
 - Espanya i Xile signen un acord pel qual, Xile comprarà a Espanya avions CSA-101, mentre que Espanya comprarà a Xile 40 avions d'instrucció del model Pillan.
 - La visita del ministre de defensa turc, Zeki Yavuz Türk, a Madrid, desvetlla la possible col·laboració hispano-turca en la fabricació de carros de combat i canons antiaeris d'origen espanyol.
 - 25• Garret Fitzgerald, actual president del Consell de caps d'Estat de la CEE i primer ministre irlandès, es mostra favorable a l'entrada d'Espanya al comitè encarregat de la reforma de la CEE.
 - Mohamed Kafar Niknam, diplomàtic iranià destinat a Madrid, és acusat d'haver armat els terroristes que preparaven segrestar un avió saudita a Espanya. El diplomàtic és expulsat per les autoritats espanyoles.
 - 26• Ruiz Mateos surt en llibertat provisional de la presó de Frankfurt.
 - 28• França nega la carta de refugiats polític a 18 bascos residents a Euskadi nord, en compliment dels acords entre Madrid i París per a combatre el terrorisme.
 - Segons el Ministeri de l'Interior, l'escamot xiïta radical detingut a Barcelona i Madrid, dies enrera pretenia atemptar contra un líder de l'oposició jomeïnista.
 - 29• El petrolier espanyol «Valencia» és afectat per l'explosió d'una mina al canal de Suez.
 - 30• La policia francesa deté el «número dos» d'ETA-(m), Eugenio Etxeveste «Antxon».
 - Un acord establert entre Telefónica i la multinacional AT&T (American Telegraph and Telephone) permetrà la fabricació de «xips» a Espanya.
 - El ministre de Justícia, Fernando Ledesma, negocia a Moscou l'autorització dels soviètics per a reparar l'hispano-soviètic, Adolfo González, un dels «nens de la guerra».
 - 31• Eugenio Etxeveste és confinat al

nord-oest de França.

- Francisco da Costa Gomes, general retirat i ex-president de Portugal, considera que el principal paper dels militars avui, és evitar els conflictes bèl·lics (Universitat de la Pau de Sant Cugat del Vallès). D'altra banda, Francisco López de Sepúlveda considera que els militars professionals no són, en general, partidaris de les armes nuclears.

Mes d'agost

- 1• Eden Pastora arriba a Madrid per tal de demanar al president del govern espanyol que col·labori en la reclamació d'«eleccions lliures» a Nicaragua.
- 3• Espanya es compromet a assessorar tècnicament el procés electoral del govern sandinista.
- 4• Felipe González i família surten cap a Veneçuela en període de vacances. El president del govern s'instal·larà a l'illa d'Orxila, invitat pel govern veneçolà.
- 6• Atemptat a Marbella contra un Kuwaití, atribuït al grup Jihad Islami (Guerra Santa Islàmica). El Kuwaití, Khalid Almazook era propietari d'un diari defensor de les tesis iraquianes.
 - Pierre Joxe substituït de Gaston Defferre al front del ministeri de l'Interior francès, refrenda els acords de Madrid en matèria antiterrorista subscrits pel seu predecessor.
 - Espanya accepta l'ús de la base de Rota per la remesa d'helicòpters dragamines al canal de Suez.
- 9• França deporta Etxeveste, a la República Dominicana. El tribunal de Pau es mostra favorable a l'extradició de quatre etarres a Espanya.
- 12• El rei assisteix a una cacera a Escòcia; això s'interpreta com un gest del monarca per millorar les relacions entre ambdues corones (Regne Unit i Espanya).
 - Malgrat l'esforç diplomàtic, les converses hispano-guatemalenques per restablir relacions s'interrompen sense cap acord.
 - Felipe González arriba a Colòmbia en visita privada.
- 13• L'Institut Nacional d'Hidrocarburs (INH) decideix augmentar les compres de cru a l'Àrabia Saudita, alhora que l'Institut adquireix el deu per cent del Saudebank.
- 15• S'intensifica la campanya d'atemptats contra interessos francesos a Euskadi i Navarra, endegada per ETA i que gràcies al suport dels GRAPO s'estén a tot el territori de l'Estat. Concessionaris de vehicles, bancs i vehicles, són els principals afectats.
- 16• Suspeses temporalment les converses entre Espanya i Guatemala.
- 17• Awad Ahmed Salam presumpte cap d'escamots de l'OAP, resulta greument ferit en atemptat a Madrid.
- 18• L'OAP reconeix que el ferit de Madrid és un membre de l'organització i responsabilitza els serveis secrets israelians de l'atemptat.
- 20• L'ex-president espanyol, Adolfo Suárez, és expulsat de l'Uruguai pel règim

militar per haver participat en actes del Partit Blanc, en defensa del seu líder Wilson Ferreira Aldunate, al qual, com a advocat, havia de defensar.

- Afers Estrangers endega contactes a Belgrad per tal d'obrir relacions diplomàtiques amb Albània.
- 21• Suárez és rebut per Raul Alfonsín, president argentí a Buenos Aires, on critica el règim militar d'Uruguai. El govern espanyol protesta formalment per la seva expulsió d'aquest país.
 - La perllongada retenció a Nigèria del mercant espanyol Izarra fa que fonts de la marina mercant acusin el govern d'escassa eficàcia. Exteriors reconeix qu'el capità del Izarra ha de respondre de dues acusacions de contraband davant la justícia nigeriana. Mentrestant els vint-i-set mariners espanyols de la tripulació de l'Izarra hauran de romandre a una base militar de Nigèria.
 - 22• Espanya estudia la construcció d'una terminal de petroli a Cuba.
 - 23• Noruega prohibeix la pesca a la flota espanyola.
 - Les autoritats de marina mercant espanyola fan responsable el capità de l'Izarra de possibles irregularitats.
 - 27• Guinea Equatorial s'incorpora a la zona econòmica africana del franc (BEAC).
 - Després de l'entrevista entorn de Morán i l'ambaixador nigerià s'espera l'alliberament de la tripulació de l'Izarra, llevat del seu capità que pot ser condemnat a deu o dotze anys de presó.
 - 31• González afirma a un diari israelià que el seu govern està interessat a normalitzar les relacions amb Tel Aviv «en un futur no molt llunyà».

Mes de setembre

- 1• Michel Rocard, ministre d'Agricultura francès, es mostra pessimista envers l'adhesió d'Espanya a la CEE, en tant no s'arregli el mercat comunitari del vi.
 - Manuel Fraga prepara amb Fernando Morán el seu viatge a la República Sud-africana, on ha estat invitat oficialment pel govern de Pieter Botha.
- 2• El pesquer espanyol «Santa Teresa de Jesús» arriba a Arrecife (Lanzarote) amb dos militars marroquins a bord que havien apresat el vaixell i els portaven cap al port d'Agadir (Marroc). Segons sembla els pescadors espanyols varen canviar el rumb quan els marroquins dormien.
- 3• Espanya presenta dos documents, un agrícola i un industrial a la CEE, que en general considera «insatisfactòries» les propostes d'Espanya.
 - El govern espanyol es pronuncia favorable a la independència d'Afganistan, així com la condició de país «no alineat» per aquest Estat.
 - Morán assegura que Rabat li ha confirmat que la unió de Marroc amb Líbia no amenaça Espanya.
 - Costa Rica denega l'extradició a Espanya del membre d'ETA Gregorio Jiménez (a) «el pistoles».

- Alfonso Guerra manté que l'OTAN no reporta cap benefici per a Espanya.

- 4• Segons el diari «El País», Espanya i el Regne Unit estan negociant en secret sobre el penal de Gibraltar.
 - El govern ordena al pesquer «Santa Teresa de Jesús» tornar al Marroc, per tal d'evitar un incident diplomàtic, després que el propi patró del vaixell reconegués que quan va ser apresat estaven feinejant il·legalment en aigües marroquines. Els tripulants del pesquer es neguen a tornar-hi.
 - Jaime de Piniés, presidirà la pròxima Assemblea General de l'ONU.
 - El rei Joan Carles rep una representació de la Dieta (parlament) japonesa.
 - Jorge Vestring demana explicacions al govern sobre la possible amenaça marroquina de Ceuta i Melilla.
- 5• El príncep d'Astúries marxa cap al Canadà per cursar estudis.
 - El pesquer «Santa Teresa» haurà de tornar al Marroc amb els militars marroquins a bord. Davant la negativa dels mariners, el patró cerca una nova tripulació.
 - Algèria exigeix a Espanya més de 1.000 milions de dòlars per l'incompliment del contracte del gas, davant la Cambra de Ginebra.
 - L'ambaixador d'Espanya a Lagos considera que el clima de tensió per l'afer del «Izarra» s'ha apaivagat i que hi pot haver una solució favorable en breu termini per la tripulació retinguda a Nigèria acusada de contraband de carburants.
- 6• La mediació del ministre alemany federal d'Exteriors, Hans Dietrich Genscher provoca una reunió extraordinària només per desbloquejar l'adhesió d'Espanya a la CEE.
- 7• L'Executiva socialista no es pronunciarà sobre la permanència d'Espanya a l'OTAN en contra del que va assegurar Felipe González.
- 8• El president electe de Panamà, Nicolás Ardito Barletta, rebut per Felipe González. Contadora i la col·laboració de Panamà aïllant etarres, aspectes cabdals de l'entrevista.
 - Espanya sancionarà el vaixell «Santa Teresa» per negar-se a anar cap al Marroc.
- 9• El patró del «Santa Teresa» es nega definitivament a anar al Marroc mentre Afers Estrangers nega haver pressionat mai ningú.
 - 14 dels 45 congressos federals del PSOE celebrats entre el 8 i el 9 de setembre es pronuncien favorables a la sortida total de l'OTAN. (segons les ponències d'«Esquerra Socialista»)
- 10• Visita oficial del «número dos» de Guinea-Conakry, Diara Traoré, per intentar un estretament dels lligams amb Espanya i l'augment de la cooperació bilateral.
 - Nicolás Ardito Barletta, president electe de Panamà, s'entrevista a Madrid amb els presidents dels grans bancs espanyols.
 - El general Necdet Urug, cap de l'Estat major turc, visita els principals centres espanyols productors d'armaments.

CONJUNTURA ESPANYOLA

- El Marroc apressa dotze pesquers espanyols que pensa retenir fins que tornin els dos militars del «Santa Teresa».
 - 11• Els «deu» coincideixen a Dublín a impulsar l'adhesió d'Espanya i vinculen l'ingrés al Mercat Comú amb la permanència de l'Estat espanyol a l'Aliança Atlàntica.
 - Fernando Morán considera que la unió líbico-marroquina reforça la posició espanyola davant els Estats Units.
 - Arditó Barletta ofereix Panamà com a pont econòmic entre Espanya i els EUA.
 - Oscar Alzaga, president del PDP, es mostra partidari de l'«arxiu» de la idea del PSOE de convocar un referèndum sobre l'OTAN.
 - 12• Fraga considera, a la tornada del seu viatge a Sud-àfrica, que el govern hauria de desafiar al partit en la qüestió de l'OTAN.
 - Dos libanesos detinguts després de l'atemptat contra un diplomàtic libi a Madrid.
 - Morán estima el febrer de 1986, una data raonable per l'ingrés d'Espanya a la CEE. El cap de la diplomàcia espanyola és partidari de l'abandó del Comitè militar de l'OTAN.
 - Serra inicia una visita a Portugal amb contactes de signe bilateral.
 - El Parlament europeu d'Estrasburg aprova una resolució favorable a l'adhesió d'Espanya i de Portugal en els terminis de la cimera de Fontainebleau.
 - 13• Arriba el comitè militar de l'OTAN, en visita «turística», el PCE ho considera una «ingerència intolerable». La visita coincideix amb els moments clau del debat atlantista, dins el PSOE. Les declaracions de Morán —partidari de l'abandó d'aquest comitè— causen disgust en medis militars i del propi govern.
 - José Eduardo dos Santos, president d'Angola, sol·licita al govern espanyol la concessió de nous crèdits. Espanya intentarà, al llarg dels contactes diplomàtics, equilibrar la balança comercial bilateral.
 - El Senat aprova una moció popular per donar suport a les tesis negociadores espanyoles davant la CEE.
 - 14• Felipe González manifesta que el govern té responsabilitats nacionals envers la decisió sobre l'OTAN, que transcedeixen del PSOE. El president del govern deixa ben clar que és el govern i no el partit socialista qui té l'última paraula.
 - L'executiva socialista decideix de no pronunciar-se sobre l'OTAN, en contra del que estava previst. Pedro Bofill, portaveu de l'executiva considera molt improbable un pronunciament col·lectiu del màxim òrgan socialista entre congressos.
 - Un enginyer àrab assassinat a Marbella, amb possibles mòbils polítics.
 - L'almirall Liberal Lucini assistirà a les reunions del comitè militar de l'OTAN a Oporto (Lisboa).
 - El viatge de Serra a Portugal culmina amb l'estudi d'ampliació de l'acord militar bilateral.
 - Dos Santos, president d'Angola, s'en-
- trevista amb Felipe González i en roda de premsa demana l'ajut d'Espanya contra l'«apartheid» i justifica la presència de militars cubans a Angola fent fortes crítiques a Sud-àfrica. Angola està interessada a comprar deu «Aviocars» i uns deu milions de dòlars de material pesquer espanyol.
- 15• Jihad Islami reivindica els atemptats de Marbella i Madrid, contra ciutadans saudites i iraquís.
- L'ambaixada d'Espanya a Beirut amenaçada per les Brigades Musa Sadr, en represàlia per les detencions de xiïtes pels atemptats a territori espanyol.
 - Fernando Morán qualifica de «sense fonament» els rumors sobre el seu possible cessament o dimissió respecte a l'afer de les seves manifestacions envers l'OTAN.
- 16• La flota andalusa del banc saharià amenaça tornar a port si continuen els apressaments marroquins que consideren relacionat amb la qüestió del «Sta. Teresa».
- Els xiïtes extremistes pretenen volar l'ambaixada espanyola a Beirut, o segrestar l'ambaixador, segons que desvetlla la CIA a Madrid.
 - La reina Sofia presideix el casament de la filla de Hassan II.
- 18• El Departament de Defensa dels EUA adjudica a l'empresa espanyola CASA la revisió dels F-15 estacionats a Europa. El contracte suposa uns 3.500 milions de pessetes.
- Espanya i Guatemala arriben a un acord per restablir les relacions diplomàtiques. El president colombià, Belisario Betancur, actua personalment de mitjancer. Adolfo Suárez trencà el 1980 les relacions amb aquest país per l'assalt i incendi de l'ambaixada espanyola, que causà la mort de 39 persones (dos diplomàtics espanyols).
 - Sense acord en la reunió de Brussel·les sobre l'adhesió espanyola a la CEE. L'ordre del dia inclou: l'oli d'oliva, el desarmament aranzelari, institucions i afers socials.
- 20• González inicia juntament amb Boyer i Marín un viatge a Dublín per relançar la negociació d'Espanya amb la CEE. El president del govern obté de les autoritats irlandeses el compromís d'accelerar les negociacions Espanya-Comunitat. González afirma que les converses conclouran l'octubre.
- 21• El president González assegura que es pronunciarà sobre l'OTAN abans del trentè congrés del PSOE, i comenta que si Espanya decidís de romandre a l'Aliança, cal pensar en una possible reducció de la presència militar estrangera a territori espanyol.
- El Tribunal Suprem francès considera que s'ajusten a dret les concessions d'extradició demanades per Madrid dels set presumptes etarres residents a França.
- 22• Espanya i Guatemala restableixen relacions diplomàtiques. Guatemala accepta la responsabilitat dels fets, s'impulsa una comissió investigadora però res no es diu de les indemnitzacions reclamades per Espanya.
- Col·lisió a Gibraltar d'un submarí nuclear i un mercant soviètics.
- 23• França concedeix tres extradicions a Espanya de presumptes membres d'ETA i expulsa a Togo els altres quatre reclamats.
- Morán defensa, a Bogotà, la creació d'una comunitat ibèrica de països.
- 24• El Consell d'Estat francès ajorna el lliurament dels tres extradits fins que es pronuncii el Consell d'Estat. Els quatre deportats a Togo deposen la vaga de la fam i de set.
- 25• Fernando Morán s'entrevista amb Yitzhak Shamir, ministre d'Afers Estrangers israelià dins el marc de la 39ª Assemblea General de l'ONU.
- Olof Palme inicia la seva visita oficial a Espanya, destacant els avantatges de la neutralitat.
- 26• Mentre Morán exposa a l'ONU l'objectiu diplomàtic espanyol de restaurar la integritat territorial, Geoffrey Howe, titular del Foreign Office, descarta possibles similituds de Gibraltar amb Hong Kong.
- 27• Els governs espanyol i francès celebraran a l'octubre la quarta cimera interministerial al Palauet Albèniz de Barcelona.
- Palme i González analitzen privadament les possibilitats d'intervenció de la Internacional Socialista en els conflictes actuals.
- 29• La policia francesa deté l'etarra Linaza Etxeverria. Espanya reclama la seva extradició.

Es multipliquen els contactes entre Israel i Espanya

NOMÉS FALTA LA DECISIÓ POLÍTICA PER A L'ESTABLIMENT DE RELACIONS

Les entrevistes de Morán i Shamir, les declaracions del president González, segons les quals aviat s'intercanviaran ambaixadors entre Madrid i Tel Aviv, tot fa pensar que està a punt de caure un dels grans tabús de la diplomàcia espanyola. Malgrat això sembla com si una estranya atmosfera envoltés les relacions d'ambdós països, hi ha contactes en secret i compromisos no escrits alhora que l'anunci dels països àrabs més radicals que un eventual reconeixement perjudicaria les relacions d'Espanya amb el món àrab.

EL DESAMOR HISPANO-ISRAELIÀ

Des que els socialistes van arribar al poder, l'any 1982, l'establiment de relacions diplomàtiques amb l'Estat d'Israel, pendent des de fa 35 anys, es va convertir en un dels dossiers de treball quant a la política exterior del nou gabinet. L'amistat amb Israel era, fins i tot, un compromís electoral.

L'Estat hebreu manté relacions diplomàtiques pràcticament amb tots els països del món, llevat dels socialistes d'Europa i Amèrica, els del Món Àrab (amb l'excepció d'Egipte que les va establir després dels acords de Camp David al 1979) i Espanya, única excepció de l'Europa Occidental.

Durant el règim del general Franco, les relacions amb Tel Aviv no van arribar a plantejar-se a causa, principalment, de l'oberta hostilitat dels israelians per la col·laboració amb el III Reich, i també per les conseqüències de la diplomàcia residual que situa la tradicional «amistat dels àrabs» per damunt de qualsevol altra consideració. Israel va oposar-se, l'any 1955, a l'accès d'Espanya a les Nacions Unides.

A la mort de Franco, Arias Navarro i Areilza, el seu ministre d'Exteriors, no varen decidir-se a donar cap cas en favor de l'obertura de relacions i tampoc no varen fer el binomi Suárez-Oreja, encara que tant per la dreta (Fraga) com per l'esquerra (González) els comminaven a obrir relacions amb Tel Aviv. Suárez i Oreja imposaren la resolució de la qüestió palestina com a condicionament «sine qua non» per a la reconciliació amb l'Estat jueu en el que molts van considerar la «sacralització» de la resolució 242 de l'ONU.

L'ex-president Leopoldo Calvo Sotelo semblava decidit a trencar el foc i formalitzar els ja bons lligams comercials i culturals amb Israel, però la matança de palestins als camps de Sabra i Xatila, a càrrec de l'exercit hebreu i de les pretensions invasores al Líban d'Ariel Sharon van fer desistir de les seves intencions el darrer govern d'UCD.

Durant els darrers mesos s'han multiplicat els contactes i declaracions formals entorn a l'establiment de relacions diplomàtiques amb Israel. Així, el passat 3 de juliol, el director general d'Àfrica del ministeri d'Afers Estrangers afirmava que l'establiment de relacions es faria dins l'actual legislatura que, com és sabut, finalitza a la tardor de 1986.

Fetes aquestes acotacions, cal assenyalar que el cap de la diplomàcia espanyola, Fernando Morán, ha celebrat, en el que portem d'any, dues entrevistes al més alt nivell amb representants molt qualificats de l'estat israelià. La primera, negada oficialment, no va tenir ressò als mitjans informatius, però Tel Aviv manté, gairebé a nivell oficial, que Fernando Morán i Yitzank Shamir es varen entrevistar «secretament» a Brussel·les el propassat mes de febrer. Aquesta entrevista marcà l'inici d'un procés d'apropament i d'acceleració de contactes i bescanvis hispano-israelians en els aspectes cultural i econòmic, que s'havia refrendat, amb l'obertura, l'any passat, dels serveis aeris entre ambdós estats mitjançant les seves «companyies de bandera», Ibèria i El Al respectivament.

Posteriorment, el 25 de setembre, Morán i Shamir s'entrevistaren a Nova York, en el que va ser formalment el primer contacte oficial entre titulars d'Afers Estrangers (encara que n'hi va haver un altre el 1970), dins el marc de l'Assemblea General de Nacions Unides. Morán no va poder negar l'oficialitat d'aquests contactes encara que sí que s'apressà a neutralitzar l'efecte de l'entrevista, buidant-la de contingut polític.

Així l'entrevista es caracteritzà, segons el ministre espanyol, per «no haver donat cap pas decisiu», fent especial esment a què la conversa s'havia mantingut «a petició d'Israel». Recordem que Shamir és president sortint i actual vice-president a més de titular d'Exteriors.

Pocs dies abans de la darrera trobada de Morán, el president del govern, Felipe González, declarava al prestigiós diari israelià «Haaretz» que «Espanya té intencions fermes i cla-

res» d'establir relacions diplomàtiques amb l'Estat d'Israel, en un futur no gaire llunyà, si bé no va prefixar cap data. Cal afegir que aquestes declaracions es produïen casualment a la pròpia residència d'estiu de l'ex-canciller austríac, Bruno Kreisky, a la ciutat de Mallorca. Segons sembla, l'entrevistador de González, l'esperava allà. Kreisky es va destacar durant la seva etapa executiva al front de la Internacional Socialista, per les seves mitjanceries entre israelians i àrabs i palestins, ben podria pensar-se que, una vegada més, l'ex-canciller fes de fadrí als interessos de Tel Aviv, ara en l'establiment de relacions amb Espanya.

Menstrestant, l'apropament anava, de mica en mica, multiplicant-se. Així s'espera de forma imminent l'arribada a Espanya d'un important grup de financers i homes d'empresa jueus residents als EUA, que hom preveu cristal·litzari en importants vincles econòmics pel mercat espanyol. Recordem que l'establiment de les línies aèries directes setmanals es va configurar després que Felipe González s'entrevistés, a Nova York, amb destacats representants de la comunitat jueva nord-americana, i del consell jueu mundial. Aquest pas, esdevenia mig anys després de que el PSOE arribés al poder.

Un altre àmbit, per cert important, d'aquests contactes són els que mantenen experts del ministeri de l'interior per qüestions de seguretat i antiterrorisme amb el «Mossad». En aquest sentit, cal recordar que la intel·ligència israeliana facilità al CESID espanyol la informació necessària per detectar les activitats d'espionatge d'alguns funcionaris, diplomàtics de l'URSS a Espanya, que varen ser expulsats pel govern de Madrid.

En el terreny cultural, el desembre de 1983, es produí un reconeixement implícit amb l'autorització a l'Estat d'Israel de l'obertura de l'Oficina Nacional de Turisme a Madrid, que ha estat qualificada d'ambaixada oficiosa i que dirigeix Samuel Hadas, el qual té rang d'ambaixador i que, precisament, va representar Israel a la

Conferència de Seguretat de Madrid. Hadas, que havia estat antic portaveu del ministeri d'Afers Estrangers hebreu, manté freqüents reunions amb els funcionaris del palau de Santa Cruz.

També destaquen com a contactes oficiosos les invitacions que el govern de Tel Aviv ha cursat a diverses personalitats espanyoles, González, Guerra, Lluch, Barón, Moscoso, Barrionuevo, o el president del PSOE Ramón Rubial. Fins i tot el líder del sindicat socialista, Nicolás Redondo ha visitat recentment Israel. Espanya per la seva part rebé la visita, fa poc més d'un any de l'avui primer ministre Shimon Peres.

De fet fa pensar que tal i com el PSOE propugnava en el seu programa electoral, l'establiment de relacions amb Israel es farà i serà un dels més importants patrimonis socialistes en política exterior. A poc a poc s'ha anat popularitzant la idea que només manca col·locar la bandera jueva a Madrid. L'evolució portes endins del PSOE envers aquest tema oblida però dues precondicions clàssiques del posicionament polític del partit socialista, com són el reconeixement del dret del poble palestí a la lliure autodeterminació i la devolució, per part de Tel Aviv, dels territoris ocupats als seus veïns el juny de 1967.

Per a justificar la mancança d'aquests arguments en les darreres expressions oficials del PSOE, ara s'asegura que l'establiment de relacions és només competència del govern i que són inacceptables totes les ingerències o pressions, vinguin

d'on vinguin. Però al llarg dels darrers mesos tant el president González com els seus col·laboradors més directes han insistit que s'obriran relacions quan convingui als interessos espanyols i quan això suposi un suport a la pacificació de l'Orient Mitjà. Aquesta postura ha servit per amagar les pressions que sobre el govern de Madrid han fet els diferents Estat Àrabs.

Al llarg dels viatges que tant Morán com González han realitzat als països àrabs no han aconseguit fer

entendre les tesis espanyoles envers Tel Aviv, i continua, hores d'ara, veient-se amb incertesa la reacció dels tradicionals amics àrabs, cas que es produeixi l'intercanvi d'ambaixadors. El vice-president siríà Abdel Alim Haddman va advertir molt clarament a Morán de la càrrega negativa que un eventual establiment podria suposar per a les relacions d'Espanya amb el Mon Àrab (abril 1984).

Val a dir que la premsa oficial àrab fa un seguiment puntual de l'acostament hispano-israelià, així el diari oficial siríà «AS-Saura» editorialitzava, recentment que l'establiment de relacions era només desitjat «per certs sectors del govern» i que si s'arriba a realitzar repercutirà negativament en els interessos espanyols als països àrabs.

D'alguna manera l'obertura de relacions es lliga amb el resultat de les darreres eleccions a Israel, on com era esperat els laboristes de Shimon Peres, afins ideològicament al PSOE, es van imposar i amb ells els plans per a una retirada de les zones ocupades al Líban i l'aturament dels assentaments jueus. L'èxit d'aquests plans determinarà que el govern de Madrid intercanviï ambaixadors amb Tel Aviv. S'especula en aquest cas que la decisió comportaria una contrapartida per als països àrabs, possiblement l'elevació a la categoria de seu diplomàtica de la representació que l'OAP manté a Madrid. Sugeriment en el qual han coincidit tant el rei Haled d'Àrabia Saudita com el dirigent palestí Djassir Arafat.

Xavier Horcajo

Israel:

Capital: Jerusalem

Superfície: 20.325 Km², a més els territoris ocupats, Cisjordània (5.879 Km²), Gaza (378 Km²), Golan (1.150 Km²)

Moneda: shekel

Llengües: Hebreu, àrab, anglès, francès i alemany.

Cap de l'Estat: Haim Herzog, president, Shimon Peres primer ministre.

Definició política: Israel no té Constitució escrita però existeixen diferents «lleis constitucionals». L'Estat està dividit en sis districtes administratius. Democràcia parlamentària i en els territoris ocupats, administració militar.

Partits: Partit Laborista d'Israel (socialista), Likud (dreta sionista) Israel Agudat (jueus ortodoxes), Partit Nacionalista Religios (dreta religiosa), Moviment democràtic pel canvi (centre-dreta), Partit Comunista d'Israel (Rakah), Sholomziom, Moviment per la pau i la igualtat Shelli-Israel, (socialista-pacifista), Partit dels drets civils, Llista Àrab Unida (partit àrab afiliat al Partit Laborista), Partit d'Unió dels Treballadors Mapam (socialista-sionista), Techiya, Telem.

Jerusalem i els territoris ocupats

L'Estat d'Israel va quedar definitivament constituït com a tal l'any 1948, en funció de la decisió de l'Assemblea General de Nacions Unides que aprovava el repartiment de la regió històrica de Palestina (novembre de 1947). Israel va estendre el seu territori el 1967, com a conseqüència de sengles victòries militars (Guerra dels Sis Dies) sobre els seus veïns àrabs: Egipte, Síria i Jordània. D'aleshores ençà, els Alts del Golan, la Cisjordània, la península del Sinai i la franja costanera de Gaza romanen en poder d'Israel.

Jerusalem

Durant el mandat britànic, fins el 1948, la ciutat de Jerusalem gaudia d'un «status quo» propi, definit per la doctrina del «Corpus Separatum». La ciutat estava dividida en una part oriental (sota control jordà) i una altra sota control israelià, encara que, a tots els efectes, era considerada «ciutat internacional». També el 1967 Israel es va fer amb el control absolut de la ciutat de Jerusalem que, recordem-ho, és considerada

santa per tres importants religions: el judaisme, el cristianisme i l'islamisme.

El juliol de 1980 la «Kneset» o parlament israelià aprovà unilateralment que la ciutat santa havia d'ésser «capital eterna i indivisible» de l'Estat Hebreu, que prèviament hi havia instal·lat els ministeris i el parlament.

A partir d'aquest moment s'encetà un forta polèmica internacional i els països que havien establert històricament les seves ambaixades a Jerusalem van traslladar-les a Tel Aviv. Avui en dia, llevat Costa Rica, els altres països només utilitzen les seves seus a Jerusalem a nivell consular, no com ambaixades. Des d'un punt de vista informatiu, els diaris de molts països, entre ells Espanya, continuen considerant Tel Aviv la capital d'Israel.

Pel que fa a la població, Israel compta amb uns 4 milions d'habitants sense comptar els autòctons dels territoris ocupats, que tenen condició de refugiats (prop d'un milió i mig d'àrabs). Dels 4 milions, hom calcula que uns cinc-cents mil són àrabs, vuitanta-cinc mil de confessió cristiana i uns quaranta-set mil drusos.

IV Conferència de l'ONUDI

DIÀLEG DE SORDS ENTRE NORD I SUD

La quarta Conferència de l'Organització de Nacions Unides per al Desenvolupament Industrial (ONUDI), acabà a Viena el 19 d'agost, sense que els 132 països que hi participaven arribessin a un acord quant a la política a seguir per a la industrialització dels països en desenvolupament.

La Conferència, que s'havia obert el dia 2 del mateix mes, és l'únic diàleg Nord-Sud previst per aquest any, i al llarg de les tres setmanes que durà es posaren de manifest les dificultats existents per trobar unes bases d'actuació econòmica-financera.

D'una part, el «Grup 77», integrat per més de 120 països del Tercer Món, membres de Nacions Unides, presidits en aquesta ocasió per l'indi S.K. Sinhg, demanaren que el Nord atorgués els recursos financers requerits per impulsar programes ampliats d'assistència tècnica —sense parlar de contribucions voluntàries o lliuraments extrapressupostaris, sinó mitjançant assignacions pressupostàries directes; a més de destacar l'alt grau d'endeutament dels països del Tercer Món, en especial del continent Llatinoamericà, la qual cosa fa impossible assolir els objectius d'industrialització fixats a Lima el 1975, dins el marc de la II Conferència.

En aquest sentit, el representant mexicà afegí, en la seva intervenció, que «irònicament, els països en desenvolupament ens hem convertit en exportadors de capitals», tot referint-se a les condicions imperants en les relacions financeres (alts tipus d'interès). Indicà, també, que les nacions endeutades no podrien pagar els seus deutes i fer importacions dels països industrialitzats, si, a la vegada, aquests darrers prosseguien amb la destructiva marea proteccionista. A més a més, exhortà que els Estats desenvolupats moderessin la seva tendència a negociar bilateralment i ho fessin de forma multilateral, per tal de cercar solucions duradores.

D'altra banda, el ministre irlandès de Relacions Exteriors Jim O'Keefe, en nom de la CEE, rebutjà la idea de discutir, en el decurs de la Conferència, aspectes relatius al finançament de la indústria, tot dient que això estava fora de la competència de l'ONUDI.

O'Keefe reconegué, no obstant, la

necessitat d'incrementar el volum de finançament per al desenvolupament industrial, i expressà que la CEE dona suport a augmentar els fons i canalitzar-los mitjançant les institucions multilaterals. Ara bé, a l'igual que els oradors membres dels països de l'OCDE, es pronuncià a favor del pragmatisme i subratllà la importància de la inversió estrangera directa per a les economies dels països en desenvolupament.

Un document sense acord

Les notables divergències entre els representants dels diferents grups es van fer patents quan, a les dues setmanes de l'inici de la Conferència, el «Grup 77» elaborà un projecte de declaració comuna en el qual es deixava constància que els objectius fixats en anteriors conferències de l'ONUDI no s'havien acomplert, precisant el seu punt de vista sobre les causes de la manca d'impetu per a la industrialització del Tercer Món.

Els països en desenvolupament posaren de relleu els efectes negatius que ha tingut la crisi en llurs economies, causant més desocupació, disminució de l'ingrés real, reducció de l'activitat industrial i de la inversió i augment del deute extern, convertint-los en exportadors de capitals als països desenvolupats.

En aquest esborrany de document es feia referència al problema del deute extern i del seu servei a les altes taxes d'interès, com obstacle per a la industrialització, i s'exhortava als països desenvolupats a posar fi a les seves lesives polítiques proteccionistes i a accedir a una conferència internacional amb participació universal per tractar amb urgència els problemes relacionats amb el diner i el finançament.

Quan ja s'havia previst la data per discutir aquest projecte de declara-

ció, els països occidentals no van comparèixer a la comissió. Només va fer acte de presència el delegat suís, el qual sense esperar contestació, deixà la sala després de dir que el seu grup no està preparat per discutir, per la qual cosa exigia un ajornament, davant de l'estupor dels presents.

Mentrestant, el grup socialista presentà un contraprojecte de declaració, el qual aprofundeix més en els problemes de la cursa armamentista com factor limitant de la industrialització, tot posant menys èmfasi en els factors estrictament econòmics i financers.

La Declaració final, encara que matisava certs aspectes de la primera proposta del «Grup 77», no aconseguí el consens dels 132 països participants.

Estats Units votà en contra del document perquè, segons els seu representant, Richard Williamson, «el text és massa pessimista i no reflecteix la situació econòmica mundial(...)». Es tracta d'una parcialitat i no d'una anàlisi, a més a més que tracta de qüestions comercials i financeres que no estan sota la competència d'aquesta conferència».

Dotze països industrialitzats, entre ells Alemanya Federal, Gran Bretanya i Canadà s'abstingueren, mentre que 79 països, entre ells França i Itàlia votaren a favor.

On si que hagué consens és en una sèrie de resolucions en favor del desenvolupament industrial del Tercer món i de la transformació de l'ONUDI en una agència especialitzada. En canvi, no es va poder aconseguir una decisió sobre dues resolucions, una referida a la reestructuració i al desplaçament industrial, i l'altra sobre el finançament dels projectes en desenvolupament, per la qual cosa es va decidir presentar-les a la propera Assemblea General de Nacions Unides.

A.D.

EL TRACTAT D'UXDA

El projecte unionista firmat per Líbia i Marroc el propassat 13 d'agost ha variat la relació de forces existents en el Magreb. En l'anterior número de DOSSIER-CIDOB comentàvem el **somni** que persegueix el Coronel Gaddafi: la creació del Gran Magreb. Amb la firma del Tractat d'Uxda, el Magreb queda dividit en dos grans blocs: Algèria, Mauritània i Tunísia, emparats en el Tractat de Fraternitat i Concòrdia subscrit el mes de març de 1983, per un cantó, i, per sorpresa de propis i estranys, Líbia i el Marroc per un altre, conformant la unió entre ambdós països fins el punt d'establir, segons explicita l'article 12 del Tractat, que «**tota agressió a un dels Estats constituirà una agressió contra l'altre**».

Des que el preu del petroli es quadruplicà l'any 1979, Algèria es convertí en la potència econòmica del Magreb. Fins enguany Marroc i Algèria tenien el mateix nombre d'habitants, el mateix creixement demogràfic, el mateix Producte Nacional Brut i la mateixa renda per càpita.

Un any després de l'alça dels preus del cru i del gas, Algèria és ja un «Marroc i mig». Passats cinc anys amb el segon «xoc petrolier» la renda d'un algerià és doble que la d'un marroquí. El 1982 i 1983 el Producte Nacional Brut marroquí és un terç de l'algerià: quinze mil milions de dòlars front a quaranta-cinc mil.

Segons una anàlisi realitzada per Bechir Ben Yahmed, director del prestigiós setmanari *Jeune Afrique* (Agost 1984), amb la unió líbico-marroquina, i en la mesura que es puguin sumar els recursos d'ambdós països, l'equilibri es restableix. El nou conjunt equival a Algèria i fins i tot la supera lleugerament en ingrés global, en renda per càpita i en població (vint milions d'habitants Marroc, tres milions Líbia, front a vint milions d'algerians). A això s'ha de sumar les reserves petrolíferes de Líbia (21.500 milions de barrils) que superen en 12.000 milions a les algerianes.

Si bé aquest equilibri econòmic pot conduir a una possible neutralitat activa dels països del Magreb, un greu problema fa perillar l'estabilitat dels dos eixos: el dret a l'autodeterminació de poble saharauí.

La peça que no encaixa

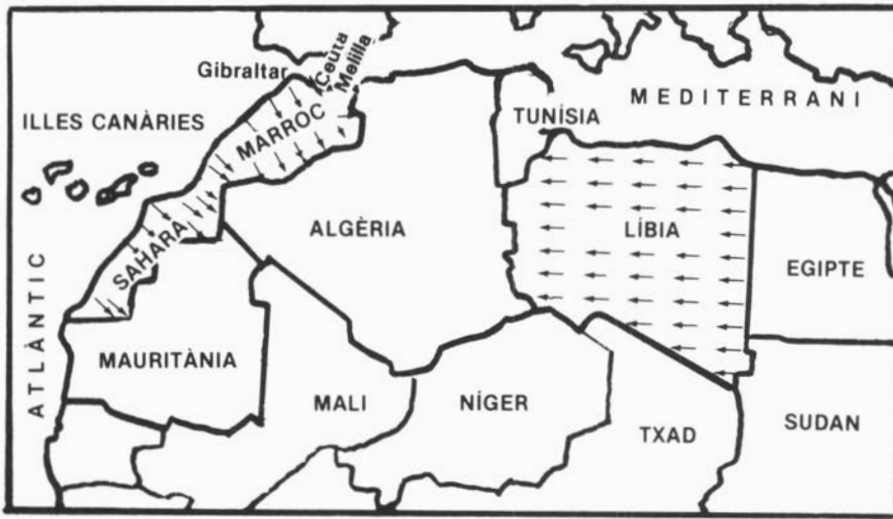
Hassan II va declarar després de la firma del tractat amb Líbia que el Sahara Occidental està «**definitiva-**

ment i irreversiblement integrat en el Regne del Marroc». Aquestes paraules van ser rebudes amb l'abandonament per part d'al-Gaddafi del suport diplomàtic i logístic al poble saharauí. Els esvaiiments diplomàtics del líder libi el van portar a proposar als dirigents del Front Polisario que unis sin les seves tropes a les marroquines «**per marxar junts cap a l'Est**», proposta, òbviament, rebutjada pels dirigents saharauis.

Algèria, per la seva banda, ha confirmat, com ja ho va fer el març de 1983 quan firmà l'acord amb Mauritània i Tunísia, que no serà possible un projecte conjunt en el Magreb si no s'admet la R.A.S.D. (República Àrab Saharaui Democràtica) com a sisè Estat integrant.

És evident que la unió líbico-marroquina conduirà a una radicalització dels dos blocs respecte a aquest conflicte. Des d'un punt de vista militar és probable que la potència militar del Polisario sigui reforçada per Algèria d'una manera que permeti contrarestar els murs defensius marroquins. Aquesta ajuda militar tractarà de suportar-la diplomàticament Algèria trencant la solidesa dels 26 països pro-marroquins de l'OUA, la majoria dels quals perplexos encara davant la unió d'aquest país amb Líbia. Durant els mesos d'agost i setembre i probablement amb aquest objectiu, diferents ministres i emis-

saris van partir d'Alger amb destí a Senegal, Malí, Níger, Costa de Marfil, Gabón, Egipte i Sudan.

Hassan II tampoc no desistí en aquests mesos d'una intensa activitat diplomàtica. Els enviats marroquins van partir cap a El Caire, Damasc, Jartun, Dakar, Libreville i fins i tot Alger.

Tot aquest conjunt de maniobres diplomàtiques poden originar una víctima: l'OUA. Els Estats d'Àfrica negra s'inclinen cada cop més cap a la proposta formulada pel president de Zaire, Sese-Seko, per la creació d'una espècie de «**lliga d'Estats d'Àfrica negra**», i deixar que els àrabs solventessin entre ells nombrosos problemes que, segons Seko, paralitzen la OUA.

El més greu d'ells, la legitimització de la R.A.S.D., no es resoldrà si no existeix un acord previ entre Algèria i Marroc, acord del tot imprevisible després de la reunió celebrada a Nuakchot el 15 i 16 de setembre entre els caps d'Estat d'Algèria, Malí i Mauritània. La reunió, que va acabar amb la firma d'un acord entre els tres països, pretenia contrarestar la mobilització diplomàtica del Marroc les intencions del qual, enviant ministres i emisari a diferents països africans, són de crear la controversia de si ha de ser la Lliga Àrab o la OUA qui tracti el problema del Sahara.

Amb aquesta polèmica Hassan II retarda el debat sobre el territori ocupat i, recolzat pel coronel Gaddafi, tracta de traslladar el problema a la Lliga Àrab on predominen les tesis unionistes contràries a la creació de nous Estats.

El Front Polisario va manifestar en una resolució escrita del seu comitè executiu respecte al projecte unionista entre Líbia i el Marroc que «El Front desitja que els primers passos d'aquesta unió siguin l'evacuació de totes les forces d'ocupació marroqui-

nes dels territoris de la República Saharaui Democràtica, la qual cosa obriria àmplies perspectives de pau que podrien comportar la unió de tota la regió».

Les forces militars del Front Polisario continuen atacant guarnicions marroquines davant el buit que reben totes les seves reivindicacions.

Preocupacions occidentals

Si el Tractat d'Uxda ha tingut un fil conductor, aquest ha estat la mobilització de la diplomàcia marroquina i les reaccions occidentals davant de la seva unió amb «l'enemic número u d'Occident i líder del terrorisme mundial»: Gaddafi, la «bèstia negra» de l'Administració Reagan.

El general Vernon Walters, enviat personal del president nord-americà, va realitzar durant els mesos d'agost i setembre diverses visites al Marroc, la primera de les quals tot just després de la signatura del tractat. Les visites del general Walters, ex-director de la CIA, proven que el tractat d'unió entre els dos països no atorga cap signe de confiança envers el règim libi. La delegació libia a l'ONU, unes seixanta persones, continua sense poder abandonar els límits de la ciutat de Nova York per raons de seguretat, i la sisena flota nord-americana manté la seva presència atenta front a les costes líbies en el golf de Sidra.

En una de les visites, la realitzada a començaments de setembre, l'enviat nord-americà anà del Marroc a Tunísia, un altre país pro-occidental, per entrevistar-se amb el president Burguiba. El contingut d'aquestes dues trobades s'ha mantingut en secret.

Menys misteriosament, el president francès François Mitterrand va acudir diverses vegades a entrevis-

tar-se amb el monarca alauita. De les llargues entrevistes mantingudes pels dos caps d'Estat a començaments de setembre va partir l'acord que incità a prendre la iniciativa del president libi Moammar al-Gaddafi respecte al problema del Txad. Gaddafi invità el ministre d'afers exteriors francès, Claude Cheysson, a visitar Trípoli, el dia 15 de setembre. Quatre dies després es firmà un acord entre França i Líbia per retirar les seves tropes del Txad, on respectivament, ajudaven el govern i rebels. Encara que els protagonistes de l'acord declararen que fou assolit directament per ambdós països, és obvi que la intervenció de Hassan II ha estat un nou punt en la seva carrera per aconseguir el beneplàcit dels països occidentals en la seva unió amb Líbia.

França mantingué la seva influent estratègia a la zona enviant, mentre Mitterrand s'entrevistava amb Hassan II, diversos enviats —entre ells el ministre d'exteriors— a Algèria i Tunísia.

Ceuta i Melilla

Per part espanyola cal destacar que, segons fonts oficials, el bon ritme de les relacions líbico-marroquines era conegut pel ministre d'afers exteriors. Tant el president del govern, Felipe González, com el ministre d'exteriors, Fernando Moran, afirmaren que el Tractat d'Uxda suposa tan sols una **sorpresa relativa**. Segons paraules del propi Fernando Morán recollides en una entre ista realitzada pel setmanari *Cambio 16* (número 667): *El Tractat d'Uxda no és una operació destinada a pressionar sobre nosaltres perquè la motivació de l'acord no és, per part del Marroc, buscar suport de Líbia per reafirmar la seva reivindicació sobre Ceuta i Melilla. És una reivindicació plantejada pel Marroc però no en els fóruns internacionals. Només l'any 1974, quan la crisi del Sahara, hi hagué un intent de plantejar el tema en el Comitè de Descolonització de les Nacions Unides. Continua més endavant Fernando Morán: En el discurs del rei Hassan II hi ha una referència a les ciutats del nord, però és menys explícita que en altres casos. L'ambaixador marroquí ha vingut a explicar-me el contingut del tractat i a assenyalar que no significa, en absolut, un canvi en les nostres relacions, inclos el problema territorial que el Marroc manté com principi, però que no actualitza.*

Manuel González Losada

José Luis Pardos, director general de Cooperació

LA COOPERACIÓ INTERNACIONAL A ESPANYA

José Luis Pardos, Director General de Cooperació Tècnica Internacional, és Doctor en Dret Internacional per la Universitat de Bologna (1959). Professor d'Universitat, de l'Escola de Funcionaris internacionals i de l'Escola Diplomàtica de Madrid.

Funcionari diplomàtic, i investigador sobre la Cooperació i el Desenvolupament, servint a Nova York (ONU), Roma (Santa Seu) i Lima (Ambaixada), treballa per la Direcció General de Cooperació Internacional des de l'any 1977.

Ha presidit unes 60 Missions de Cooperació per al Desenvolupament a Amèrica Llatina, Magreb, Europa Occidental, Europa de l'Est, Àfrica Sub-Sahariana, Orient Mitjà i Indoxina. El juny de 1983 presidí la 3ª sessió del Comitè d'Alt Nivell de l'ONU per a la revisió de la Cooperació Tècnica entre els Països en vies de Desenvolupament (CTPD).

José Luis Pardos, és, sens dubte, la persona que més i millor ens pot parlar de les noves perspectives de la Cooperació Internacional al nostre país.

Pregunta.— ¿Quins són els principals problemes que es plantegen en una societat com l'espanyola a l'hora de reestructurar la Cooperació Internacional?

Resposta.— La nova Llei de Cooperació que pròximament legislarà a Espanya és l'única que, de moment, s'ha elaborat en la dècada dels vuitanta. La crisi a què està sotmès el món, Europa, Espanya,... és global i abraça tots els plans i camps (polític, social, econòmic, cultural,...). D'aquestes crisis nacionals profundes neix una nova Cooperació Internacional; una cooperació que pretindrà resoldre els problemes que preocupen el món: alimentació, ecologia, salut i educació. Fins ara l'ajuda tècnica desenvolupada per nombrosos països ha estat un fracàs. L'únic que creix és el subdesenvolupament.

La nova Llei de Cooperació defineix com ha de ser l'intercanvi entre les nacions i com ha de portar-se a terme. Però el gran problema de la societat espanyola és que crec que encara no tenim consciència de la gravetat de la crisi internacional, de les enormes dimensions d'aquesta crisi, a nivell personal, comunitari, regional... Si tenim una visió global de les coses, una certa percepció del que succeeix en el món, es pot definir millor la pròpia realitat.

P.— ¿Quin paper juguen les autonomies en la nova Llei de Cooperació?

R.— La Llei de Cooperació concentra els seus esforços en els camps que abans he esmentat (alimentació, ecologia, salut i educació), però explicita clarament la necessitat de descentralitzar l'execució per dos motius fonamentals. El primer és que la burocràcia no és positiva. Segon perquè cal posar en contacte directe la gent amb els projectes de cooperació i dinamitzar-la socialment.

Aquesta descentralització de la cooperació ha de passar forçosament per les autonomies, per les entitats locals, per les ONGs, per les empreses; pel senzill motiu que el seu proi interès permetrà un millor desenvolupament de la Cooperació Internacional.

Respecte les autonomies és innegable que algunes tenen, a més de capacitat pròpia i interès, una situació que permet el desenvolupament de la Cooperació en zones geogràfiques concretes. L'autonomia catalana, per exemple, la té per a la regió mediterrània, o les Illes Canàries per Àfrica i Amèrica Llatina. El que és lògic és que una vegada traçada la política de Cooperació pel govern central, aquest es descentralitzi cap a les autonomies.

P.— Quin *status* tindrà el cooperant?

R.— La paraula *cooperant* potser no hi escaigui del tot, perquè si ens remuntem als seus orígens, veiem que aquests vénen dels serveis colonials francesos, encara que després hagi

adquirit el significat que té ara. Prefereixo parlar de **personal de la Cooperació Internacional**. Hi ha dos tipus de personal dedicat a la Cooperació. Un és el que gestiona la cooperació, l'anomenada burocràcia, però que ha de ser personal que cregui en la cooperació i que sàpiga utilitzar tots els elements que li ofereixen les societats avançades (informàtica, microelectrònica,...). Després hi ha els qui executen la cooperació. Aquests darrers, evidentment, han de ser tècnics, gent que pugui aportar alguna cosa en concret. Aquest personal d'execució pot ser contractat o bé voluntari. Tot el personal dedicat a Cooperació Internacional ha de tenir un estatut especial. La Llei de Cooperació preveu que el govern desenvoluparà per reglament l'estatut de tot aquest personal.

La Llei de Cooperació no inclou el reglament sobre el personal dins d'ella perquè té vocació de temps. S'espera que aquesta Llei sigui vàlida per dos, tres, o quatre dècades, amb la qual cosa problemes com el de l'estatut del personal de Cooperació passen a mans del govern a través de l'elaboració de reglaments.

El personal de Cooperació haurà de tenir, en primer lloc, una preparació respecte a la filosofia de la Cooperació, tant el gestor com l'executor. Cursos d'idiomes, cultures que cal conèixer i comprendre, imperialsismes que cal destruir. Tota aquesta formació ha de, o millor dit, està inclosa en l'esborrany del reglament sobre el personal de Cooperació. Un altre punt important és el de la contractació. La contractació, que oscil·larà en el nombre d'anys, ha de preveure l'ampliació del contracte si al personal executor l'interessa i la seva tasca ha estat fructífera.

P.— En quina mida la Cooperació pot pal·liar la desocupació?

R.— Si s'aconsegueix començar a incentivar les persones, les ONGs, la petita i mitjana empresa, fent entendre que és necessària l'obtenció de benefici econòmic, encara que

La Cooperación Internacional:

El «caso» español

JOSE LUIS PARDOS

*Director General de Cooperación
Técnica Internacional*

aquesta no sigui la raó bàsica de la Cooperació, crec que seria possible generar llocs de treball. Posem un exemple. Un grup de persones que desitja muntar una granja de bestiar a Àfrica. Si se li ofereix el lloc, se l'ajuda una mica per arribar fins allí i se li posen una sèrie de serveis a les seves mans, és evident que aquest grup de perones muntaran la granja i en viuran.

P.— Quina relació manté la Direcció

General de Cooperació amb els empresaris, amb les organitzacions empresarials?

R.— De moment no s'han donat els passos necessaris per connectar amb l'empresariat. Però, el que és obvi, és que si oferim possibilitats a les empreses espanyoles a través dels plans de Cooperació, aquestes acceptaran tots aquells projectes que portin a un desenvolupament d'elles mateixes.

P.— Quin paper exerceixen les ONGs quant a Cooperació?

R.— Les ONGs tenen un paper enorme. Signifiquen la Cooperació de baix cap a dalt. Hi ha hagut una Cooperació de dalt cap a baix impulsada per l'Estat en els anys seixanta, anys de creixement econòmic. Mentre, les ONGs mantienien una Cooperació de base, sense benefici econòmic. No obstant jo impulsaria les ONGs a realitzar una Cooperació amb benefici. Amb benefici i alguna cosa més, naturalment, però amb benefici.

P.— Quines zones geogràfiques seran les primeres on es realitzaran els projectes de Cooperació una vegada entri en vigència la nova Llei?

R.— Hi ha dos *mons* bàsics on ja s'han realitzat la majoria dels projectes plantejats i que continuaran essent vitals per l'establiment de zones de cooperació: un, el món d'Amèrica Llatina; un altre, el mediterrani. Respecte al futur tenim zones molt poc treballades com Indoxina, altres zones d'Àsia,... Xina, per exemple.

P.— Pot descartar-se un projecte de Cooperació per qüestions ideològiques?

R.— La ideologia, en la Cooperació, juga en el sentit d'intercanvi d'idees. Per descomptat, totes aquelles situacions que són insostenibles des del punt de vista dels drets humans, no seran afavorides en el més mínim. Ara bé, en situacions de catàstrofe no podem pensar en la ideologia sinó en el mal produït a sers humans.

P.— Quina relació manté la Direcció General de Cooperació Internacional amb l'Institut de Cooperació Iberoamericana?

R.— La Direcció General de Cooperació Internacional és part del Ministeri d'Assumptes Exteriors i l'ICI és un organisme autònom depenent del mateix ministeri. L'ICI ha de centralitzar els projectes de Cooperació amb Amèrica Llatina. Ara bé, el que han de tenir, tant l'ICI, com la Direcció General de Cooperació, com el Ministeri d'Assumptes Exteriors,... com tot el país, és una política de cooperació.

Contestant concretament a la pregunta, les relacions amb l'ICI són bones. Tenim dues consergeries conjuntament, una a Costa Rica, una altra a Rabat, i jo, personalment, he parlat amb l'ICI per posar al seu servei la nostra xarxa de consergeries.

Manuel González Losada

ACORD NKOMATI

El Govern de la República Popular de Moçambic i el Govern de Sud-àfrica, a partir d'ara designats com Altes Parts Contractants;

Reconeixent el principi del respecte estricte de la sobirania i integritat territorial, de la igualtat sobirana, de la independència política i de la inviolabilitat de les fronteres de tots els Estats;

Reafirmant el principi de la no-ingerència en els afers interns dels altres Estats;

Considerant els principis internacionalment consagrats del dret dels pobles a l'autodeterminació i independència i el principi d'igualtat del dret de tots els pobles;

Considerant l'obligació de tots els Estats d'abstenir-se, en les relacions internacionals, d'usar la força o l'amenaça de l'ús de la força contra la integritat territorial o la independència de qualsevol Estat;

Considerant l'obligació de resoldre els conflictes per mitjans pacífics, i així salvaguardar la pau i la seguretat internacional i la justícia;

Reconeixement que és responsabilitat dels Estats no permetre que el seu territori sigui utilitzat per a la pràctica d'actes de guerra, agressió o violència contra d'altres Estats;

Conscients de la necessitat de promoure unes relacions de bon veïnatge basades en els principis d'igualtat de drets i avantatges mutus;

Convençuts que les relacions de bon veïnatge entre les dues Altes Parts Contractants contribuiran a la pau, seguretat, estabilitat i progrés en l'Àfrica Austral, en el Continent i en el món;

Acorden solemnement el següent:

Article 1

Cada una de les Altes Parts Contractants es compromet a respectar la sobirania i independència de l'altra i, complint aquesta obligació fonamental, s'abstindrà d'interferir en els afers interns de l'altra Part.

Article 2

1. Les Altes Parts Contractants resoldran les diferències i disputes que sorgeixin entre elles i que puguin posar en perill la pau i seguretat mútua o de la regió, mitjançant negociacions, enquestes, meditació, conciliació, arbitratge i d'altres mitjans pacífics, i s'obliguen a no recórrer individualment o col·lectivament a l'ús de la força contra la sobirania, integritat territorial i independència política de cada una d'elles.

2. Per a efectes del present article, l'ús de la força compren:

- Atacs per forces terrestres, aèries o marítimes;
- Sabotatge;
- Concentració injustificada de forces en o juntament a les fronteres internacionals de les Altes Parts Contractants;
- Violació de les fronteres internacionals, terrestre, aèria o marítima de qualsevol de les Altes Parts Contractants.

3. Les Altes Parts Contractants no donaran suport de cap mena a les forces armades de qualsevol Estat o conjunt d'Estats que s'hagin mobilitzat contra la sobirania territorial o la independència política de l'altra Part.

Article 3

1. Les Altes Parts Contractants no permetran que els respectius territoris, aigües territorials o espai aeri, siguin utilitzats com a base, punt de passatge per un altre Estat, Govern, forces militars estrangeres, organitzacions o individus que planegin o es preparin per a dur a terme actes de violència, terrorisme o agressió contra la integritat territorial o la independència política de l'altra, o que puguin amenaçar la seguretat dels seus habitants.

2. Les Altes Parts Contractants, per tal d'impedir o eliminar les accions o la preparació de les accions mencionades en el número 1 d'aquest Article, es comprometen especialment a:

- Prohibir i impedir l'organització en els respectius territoris de forces no regulars o grups armats, incloent mercenaris, que es proposin realitzar les accions a què es refereix el número 1 d'aquest Article;
- Eliminar dels respectius territoris bases, centres d'entrenament, locals de refugi, allotjament i trànsit pels elements que pretenguin realitzar les accions a què es refereix el número 1 d'aquest Article;
- Eliminar dels respectius territoris centres o dipòsits d'armament de qualsevol tipus, per a ser utilitzats pels elements a què es refereix el número 1 d'aquest Article;
- Eliminar dels respectius territoris postes o locals de comandament, direcció i coordinació dels elements a què es refereix el número 1 d'aquest Article;
- Eliminar dels respectius territoris instal·lacions de comunicació i telecomunicació entre el comandament i els elements a què es refereix el número 1 d'aquest Article;
- Eliminar i prohibir la instal·lació en els respectius territoris d'estacions de radiodifusió, incloses emissions no oficials o clandestines d'elements que portin a terme les accions a què es refereix el número 1 d'aquest Article;
- Exercir en els respectius territoris un control rigorós sobre els elements que proposin realitzar o planejar les accions a què es refereix el número 1 d'aquest Article;
- Impedir que elements que es proposin o planegin realitzar les accions a què es refereix el número 1 d'aquest Article transitin d'un punt de l'interior del territori de qualsevol de les Parts cap a un altre punt del territori de l'altra o cap a un altre punt del territori de qualsevol tercer Estat que faci frontera amb l'Alta Part Contractant contra la qual els referits elements es proposin o planegin realitzar les accions;
- Prendre mesures apropiades en els respectius territoris per a impe-

dir el reclutament de qualsevol nacionalitat amb l'objectiu de portar a terme accions a què es refereix el número 1 d'aquest Article;

- Impedir que a partir dels seus respectius territoris els elements a què es refereix el número 1 d'aquest Article puguin portar a terme accions de rapt i d'altres, amb la finalitat de fer ostatges a ciutadans de qualsevol nacionalitat en el territori de l'altra Alta Part Contractant;
- Prohibir la concessió en els seus respectius territoris de qualsevol facilitat d'ordre logística per a la realització de les accions a què es refereix el número 1 d'aquest Article.

3. Les Altes Parts Contractants no utilitzaran el territori de tercers Estats per a dur a terme o donar suport a les accions a què es refereixen els números 1 i 2 d'aquest Article.

Article 4

Les Altes Parts Contractants prendran mesures, individualment o col·lectivament, per assegurar que la frontera internacional entre els respectius territoris sigui efectivament patrullada i que les postes de la frontera funcionin amb eficiència per impedir la travessia il·legal del territori d'una de les Altes Parts Contractants cap al territori de l'altra, especialment pels elements a què es refereix l'Article tres del present Acord.

Article 5

Les Altes parts Contractants prohibiran en els seus territoris accions de propaganda que incitin a la guerra d'agressió contra l'altra Alta Part Contractant i prohibiran igualment les accions de propaganda destinades a incitar a actes de terrorisme i guerra civil en el territori de l'altra Alta Part Contractant.

Article 6

Les Altes Parts Contractants declaren que no hi ha conflictes entre els compromisos per ells assumits en tractats i obligacions internacionals i els compromisos que es deriven del present Acord.

Article 7

Les Altes Parts Contractants s'esforçaran a interpretar el present Acord dins dels principis de bona fe i realitzaran contactes periòdics entre elles per a garantir l'efectiva aplicació de l'Acord.

Article 8

Cap disposició del present Acord no podrà ser entesa com restrictiva al dret d'autodefensa de cada una de les Altes Parts Contractants, en cas d'atacs armats, en els terminis que el dret consagra en la Carta de les Nacions Unides.

Article 9

1. Cada una de les Altes parts Contractants designarà representants d'alt nivell per a integrar una Comissió Conjunta de Seguretat, amb l'objectiu de supervisar i controlar l'aplicació del present Acord.

2. La Comissió determinarà els seus propis procediments de treball.

3. La Comissió deuria reunir-se regularment i podrà ser convocada de forma extraordinària sempre que les circumstàncies ho exigeixin.

4. La Comissió deuria:

- Valorar totes les al·legacions de violació de les disposicions del present Acord;
- Notificar a les Altes Parts Contractants les seves conclusions;
- Recomanar a les Altes Parts Contractants les mesures que permetin l'aplicació eficaç del present Acord i la resolució de les diferències sorgides de les violacions o al·legades violacions.

5. Les Altes Parts Contractants definiran el mandat dels respectius representants, amb la finalitat de permetre la presa de mesures provisionals, en casos de reconeguda urgència.

6. Les Altes Parts Contractants posaran a disposició de la Comissió totes les facilitats necessàries al seu bon funcionament i apreciaran en conjunt les conclusions i recomanacions per ella sotmeses.

Article 10

Aquest Acord serà també designat com Acord de Nkomati.

Article 11

1. Aquest Acord entra en vigor en la data de la seva signatura.

2. Qualsevol alteració d'aquest Acord, acordada per les Altes Parts Contractants, deuria ser efectuada mitjançant un Canvi de Notes.

En fe del qual, els signataris, en nom dels respectius Governos, signen i segellen aquest Acord, per quadruplicat, en les llengües portuguesa i anglesa, essent ambdues versions igualment autèntiques.

Fet i signat en la frontera comuna, en les marges del riu Nkomati, el dia 16 de març de 1984.

Samora Moisés Machel

Mariscal de la República
President de la República Popular de Moçambic
President del Consell de Ministres
Pel Govern de la República Popular de Moçambic

Pieter Willem Botha

Primer Ministre de la República de Sud-àfrica
Pel Govern de la República de Sud-àfrica

Traduït del portuguès per Antoni Castel.

Tempo n° 702 del 25 de març de 1984. Maputo, Moçambic.